

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RASZYN ZA LATA 2018-2019

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Raszyn 2020

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

Wykaz skrótów.....	4
1. Wstęp.....	5
1.1. Podstawa prawna.....	5
1.2. Okres sprawozdawczy	5
1.3. Źródła danych	5
1.4. Autorzy sprawozdania	5
1.5. Zakres opracowania	6
2. Charakterystyka gminy	6
2.1. Położenie	6
2.2. Sieć drogowa	7
2.3. Demografia	8
2.4. Klimat.....	10
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn.....	10
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	52
5. Ocena systemu monitoringu i stanu środowiska	53
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	57
5.2. Zagrożenia hałasem.....	60
5.3. Pola elektromagnetyczne	64
5.4. Gospodarowanie wodami.....	66
5.4.1. Wody powierzchniowe.....	66
5.4.2. Wody podziemne	69
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	70
5.6. Zasoby geologiczne	71
5.7. Gleby.....	72
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	72
5.9. Zasoby przyrodnicze	75
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	78
5.11. Edukacja ekologiczna	79
6. Podsumowanie.....	85
Spis tabel.....	87
Spis rysunków.....	87

Wykaz skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWPd	Jednolita Część Wód Podziemnych
KP PSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KW PSP	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MZO	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie sp. z o.o.
Pruszków	
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne źródła energii
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PZDR	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
RIPOK	Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych
SIWZ	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
UMWM	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów są one przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw klimatu, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu. Program ochrony środowiska ma na celu realizację polityki ochrony środowiska na poziomie gminnym. Jego realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego i efektywnego zarządzania środowiskiem. Celem Raportu jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie zadań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi oraz aktualna ocena stanu środowiska.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań określonych dla gminy Raszyn zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022” przyjętego Uchwałą nr XII/121/15 Rady Gminy Raszyn z dnia 13 sierpnia 2015 r., oraz w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022” przyjętego Uchwałą nr VI/40/2019 Rady Gminy Raszyn z dnia 22 stycznia 2019 r. Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r.

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z Urzędu Gminy Raszyn, Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Głównego oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie, Generalnej i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, Nadleśnictwa Chojnów, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie, PGE Dystrybucja S.A., GAZ-System oraz ochotniczych straży pożarnych i placówek edukacyjnych z terenu gminy Raszyn.

1.4. Autorzy sprawozdania

Autorami sprawozdania są pracownicy Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-Precyzja, w składzie: mgr Adam Gawron oraz mgr Paweł Czupryn.

1.5. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Charakterystyka gminy Raszyn,
- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena systemu monitoringu i stanu środowiska,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie

Raszyn jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie przuskowskim. Gmina graniczy od południowego zachodu z gminą Nadarzyn, od strony północno-zachodniej z gminą Michałowice, od północnego wschodu z Warszawą – dzielnicami Włochy i Ursynów, natomiast od strony wschodniej i południowej z gminą Lesznowola, położoną w granicach powiatu piaseczyńskiego. Powierzchnia gminy wynosi 44 km².

Rysunek 1. Gmina Raszyn na tle powiatu przuskowskiego

gmina miejska, gmina miejsko-wiejska, gmina wiejska

źródło: administracja.mswia.gov.pl, opracowanie własne

- droga ekspresowa S8 relacji Kłodzko – Kobierzyce – A8 (Wrocław) – Sieradz – A1 (Łódź) – A1 (Piotrków Trybunalski) – Rawa Mazowiecka – S2 (Konotopa) – Warszawa – Ostrów Mazowiecka – Zambrów – S19 (Choroszcz),
- droga krajowa nr 7 relacji Żukowo – Gdańsk – Elbląg – Ostróda – Olsztynek – Płońsk – Warszawa – Janki – Grójec – Radom – Kielce – Kraków – Rabka Zdrój – Chyżne – granica państwa,
- droga wojewódzka nr 721 relacji Nadarzyn – Piaseczno – Wiązowna – Duchnow.

Łączna długość dróg w gminie Raszyn wynosi 200,803 km, w tym dróg krajowych 10,014 km, wojewódzkich 5 km, powiatowych 26,789 km, natomiast drogi gminne posiadają 159 km długości².

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2019 r. gminę Raszyn zamieszkiwało 21 845 osób, z czego 10 499 stanowili mężczyźni, natomiast 11 346 kobiety. Powierzchnia gminy wynosi 44 km² co wraz z liczbą zamieszkujących ją ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 497 os./km².

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2019 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Liczba ludności (ogółem)	osoba	21 845
Liczba mężczyzn	osoba	10 499
Liczba kobiet	osoba	11 346
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	64
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	osoba	2,9
Saldo migracji zagranicznych	osoba	37
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	osoba	1,7
Przyrost naturalny ogółem	osoba	39
Przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	1,79
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	20,0
W wieku produkcyjnym	%	58,3
W wieku poprodukcyjnym	%	21,8

źródło: GUS

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022, Raszyn 2019.

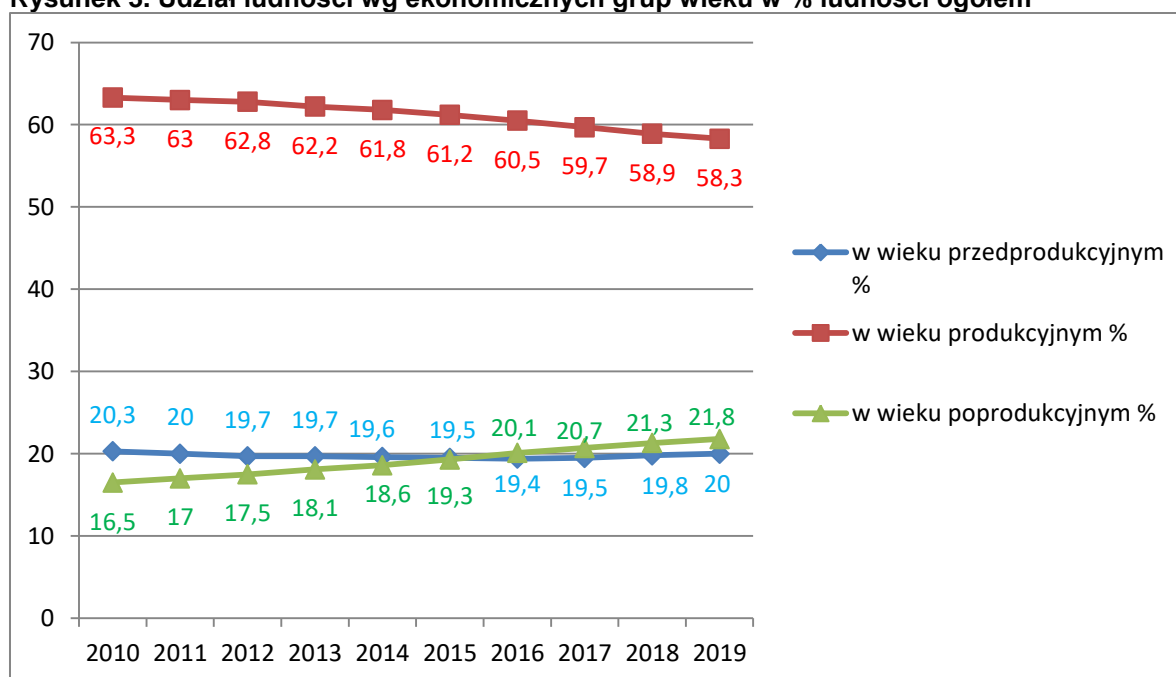

Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Raszyn w latach 2010-2019

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2010	21 055	83	4	79
2011	21 190	47	7	81
2012	21 200	-1	9	32
2013	21 344	73	7	60
2014	21 425	32	21	38
2015	21 493	38	0	52
2016	21 555	-6	28	49
2017	21 612	19	15	64
2018	21 703	5	21	40
2019	21 845	64	37	39

źródło: GUS

Rysunek 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: GUS, opracowanie własne

Z powyższych zestawień wynika, że stan liczby ludności w ostatnich latach systematycznie się zwiększa. Wpływ na taką sytuację mają utrzymujące się na dodatnim poziomie saldo migracji oraz przyrost naturalny. Na dodatnią migrację wpływają bardzo dobra lokalizacja (bliskość Warszawy), wartości krajobrazu przyrodniczego, ceny ziemi (w porównaniu z Warszawą), infrastruktura techniczna. Zaobserwować można również starzenie się społeczeństwa przejawiające się w zwiększającej się populacji osób w wieku poprodukcyjnym na rzecz osób w wieku produkcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Raszyn zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Raszyn

Wskaźnik	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	474	427	335	273	207
Mężczyźni	osoba	273	221	166	127	108
Kobiety	osoba	201	206	169	146	99
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	3,6	3,3	2,6	2,1	1,6
Mężczyźni	%	4,0	3,3	2,5	1,9	1,6
Kobiety	%	3,2	3,3	2,7	2,4	1,6

źródło: GUS

2.4. Klimat

Gmina Raszyn tak jak cała Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Na terenie kraju można wydzielić także regiony klimatyczne, które charakteryzują się określonym wpływem klimatu kontynentalnego lub oceanicznego. Gmina Raszyn zgodnie z klasyfikacją wg W. Okołowicza, znajduje się w regionie mazowiecko-podlaskim. Charakteryzuje się on wpływem klimatycznym kontynentalnych mas powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,8°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 18,1°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -3,5°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 507 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 71 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 22 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie³.

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn

Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska został przedstawiony w tabelach 4 i 5, gdzie przyjęto następującą skalę oceny realizacji zadania:

- 0 – brak realizacji zadania,
- 1 – zrealizowane częściowo (oznacza inwestycje, których realizacja będzie kontynuowana w następnych latach),
- 2 – realizowane na bieżąco (oznacza przedsięwzięcia ciągłe),
- 3 – zrealizowane całkowicie (oznacza inwestycje, przedsięwzięcia jednorazowe, których realizacja została zakończona).

³ <https://pl.climate-data.org>, <https://www.meteoblue.com/pl>

Tabela 4. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Priorytet zachowanie zasobów wodnych							
Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców							
1.	Rozbudowa, modernizacja i uporządkowanie sieci kanalizacyjnej	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2018	1	11 779 526,00, w tym Gmina 2 207 139,54 Fundusz Spójności 9 572 386,46	Środki Gminy, Fundusz Spójności	<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn-FAZA V.</p> <p>Zrealizowano budowę sieci kanalizacyjnej w Sękocinie Starym, w ul.: Jeżynowej, Tymiankowej, Bez Nazwy, Bratniej, Źródlanej w Laszczkach, Echa Leśne, Miętowej, Tulipanowy Zakątek, sięgacz ul. Starzyńskiego w Dawidach Bankowych, sięgacz ul. Warszawskiej w Dawidach, Pistacjowej, Droga Hrabaska, Ziółowej w Ładach, Wierzbowej w Słominie, Al. Krakowskiej w Raszynie, Olszynowej, Olszynkowej, Bursztynowej, sięgacz ul. Długiej, sięgacz ul. Olszynkowej, sięgacz ul. Złotej, Bez Nazwy w Podolszynie Nowym.</p> <p>Pozostała do zakończenia ul. Wygody i przedłużenie ul. Lawendowej.</p> <p>Rozpoczęto, ale przerwano wykonywanie kanalizacji sanitarnej w ul. Poniatowskiego i w ul.</p>

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Rozbudowa, modernizacja i uporządkowanie sieci kanalizacyjnej	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn					<p>Godebskiego w Jankach z powodu upadłości wykonawcy (ciąg dalszy realizacji w trakcie procedury przetargowej).</p> <p>Rozpoczęto wykonywanie kanalizacji sanitarnej w Jankach (ciąg dalszy ul. Poniatowskiego i Al. Krakowskiej), Laszczkach (ul. Kubusia Puchatka), Sękocinie Nowym (ul. Sadowa), Słominie (ul. Jagodowa, ul. Niedźwiadka), Falentach Nowych (ul. Robrat, Osińskich, Willowa, Droga Hrabska) i w Falentach.</p> <p>Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.</p>
			2018	1	82 825,75	Środki Gminy	<p>Projekty i wykonanie kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Raszyn.</p> <p>Wykonano i rozliczono projekty: ul. Bratnia, Narożna, Wichrowa, Falencka, Radosna, Świerkowa, Księżycowa, Żwirowa, Sokołowska, Zdrojowa, Ku Słońca, Owocowa, Czarnej Olchy.</p> <p>W trakcie projektowania: uzupełnienie kanalizacji sanitarnej w Rybie, Janki, Sękocin Nowy, Raszyn, Sękocin Las i ciąg dalszy ul. Żwirowej i Sokołowskiej oraz wykonanie sieci kanalizacji</p>

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							sanitarnej w ul. Dworkowej. Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.
2.	Budowa nowych przyłączy sieci kanalizacji sanitarnej oraz studzienek we wsiach Dawidy Bankowe, Falenty, Łady.	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2018	1	1 402,44	Środki Gminy	Projekt i wykonanie studzienek i przyłączy kanalizacji na odcinkach od granicy posesji do studzienki na terenie posesji. Dokonano rozliczenia za przyłącza zrealizowane w 2017 r. W trakcie realizacji przyłącza w Sękocinie Starym. Znaczącą część wykonano, ale nie rozliczono (brak faktur).
3.	Modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w celu zabezpieczenia ciągłości pracy	Eko-Raszyn	2018-2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
4.	Bieżące utrzymanie i modernizacja sieci wodociągowej oraz urządzeń odwodnieniowych (zwłaszcza kanalizacji deszczowej)	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2018	2	408 771,67	Środki Gminy	Wodociągi na terenie gminy, w tym w szczególności projekty: Bratnia, Owocowa, Czarnej Olchy, Radosna, Żwirowa, Zdrojowa, Długa od Lawendowej, Sokołowska, Ku Słońcu, Narożna, wykonanie wodociągu w ul. Jabłoniowej, ul. Zgodna, Echa Leśne, Wierzbowa, Polanki, Szafirowa, Bursztynowa, Olszynowa i inne. Zrealizowano projekty sieci

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							<p>wodociągowej w ul. Owocowej, Czarnej Olchy, Żwirowej, Sokołowskiej, Zdrojowej, Ku Słońcu, Bratniej, Narożnej i Radosnej.</p> <p>Wykonano sieci wodociągowe w ul. Jabłoniowej, ul. Wierzbowej i w ul. Echa Leśne.</p> <p>W trakcie projektowania są uzupełnienia sieci wodociągowej w Rybie, Janki, Sękocin Nowy, Raszyn, Sękocin Las, w ul. Sokołowska-Żwirowa.</p> <p>Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.</p>
			2018	2	38 541,69	Środki Gminy	Remonty kanalizacji deszczowej.
			2018	2	79 655,83	Środki Gminy	Konserwacja kanalizacji deszczowej.
			2018	2	4 959,18	Środki Gminy	Remonty przepompowni ścieków deszczowych.
5.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Na terenie gminy Raszyn znajdowało się 2 851 (2018 r.) i 523 (2019 r.) szt. zbiorników bezodpływowych oraz 10 (2018 r.) i 17 (2019 r.) szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
6.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.	Mieszkańcy	2018-2019	3	W ramach własnych wydatków	Środki własne	Wybudowanie we własnym zakresie 10 w 2018 r. i 7 w 2019 r. przydomowych oczyszczalni ścieków.
Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej							
7.	Wyposażenie w kompletną sieć wodociągową miejscowości Podolszyn Nowy, Laszczki, Sękocin Stary, Janki, Słomin	Gmina Raszyn	2018	2	-	-	Zadanie opisane w punkcie 4 niniejszej tabeli.
8.	Bieżące utrzymanie i konserwacja cieków oraz szczegółowych urządzeń melioracji wodnej	Gmina Raszyn	2018	2	64 632,72	Środki własne	Dotacja dla Spółki wodnej na budowę i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych
9.	Bieżące utrzymanie i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody	Eko-Raszyn	2018	2	W ramach bieżącej działalności	Środki Gminy	Zadanie realizowane na bieżąco.
Priorytet zachowanie zasobów przyrody							
Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody							
10.	Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np.	Gmina Raszyn, RDOŚ	2018-2019	0	-	-	Brak realizacji zadania w raportowanym okresie. Wykaz istniejących form ochrony przyrody znajduje się w rozdz. 5.9.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	pomników przyrody)						
11.	Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo oraz pomników przyrody, jak również rozważenie utworzenia korytarzy ekologicznych	Gmina Raszyn	2018-2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
12.	Utrzymanie zieleni w gminie	Gmina Raszyn	2018	2	144 469,00, w tym Gmina 114 269,00, WFOŚiGW 30 200,00	Środki własne, WFOŚiGW	Pielęgnacja i wycinka drzew. Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.
			2018	2	31 940,00	Środki własne	Zakup drzew i krzewów.
			2018	2	38 032,23	Środki własne	Zakup materiałów do pielęgnacji zieleni.
			2018	2	3 291,69	Środki własne	Wywóz nieczystości z parku.
13.	Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Kierunkiem przeznaczeń dla terenów leśnych w MPZP jest zalesianie gruntów rolnych i zielonych wewnątrz i na obrzeżu kompleksów leśnych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	w MPZP)						
14.	Kontrola realizacji wydawanych pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna)	Gmina Raszyn	2018	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
15.	Szczególna ochrona Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, do którego należy Rezerwat Stawy Raszynskie oraz opracowanie planu ochrony dla rezerwatu	RDOŚ	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Stawy Raszynskie na 5 lat ustanowiono Zarządzeniem nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2018 r. Zarządzenie obejmuje identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia, opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, lokalizacje zadań ochronnych.
Priorytet zachowanie zasobów powierzchni ziemi							
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych							
16.	Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	PZDR w Brwinowie	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Organizowanie szkoleń dla rolników.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
17.	Utrzymanie czystości w Gminie	Gmina Raszyn	2018	2	6 769,92	Środki własne	Zakup koszy ulicznych.
			2019		3 705,98		
			2018	2	123 007,00	Środki własne	Letnie oczyszczanie dróg gminnych.
			2018	2	3 201,07	Środki własne	Wywóz nieczystości płynnych.
			2018	2	230 469,84	Środki własne	Wywóz nieczystości stałych.
			2019		304 497,98		
			2018	2	8 391,60	Środki własne	Usuwanie i utylizacja zwierząt.
			2019		5 475,60		
			2018	2	121 198,68	Środki własne	Usuwanie dzikich wysypisk śmieci.
			2019		217 422,07		
18.	Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazuje, że inwestycje na terenach potencjalnego rozwoju urbanizacji należy realizować z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystania przestrzeni rolniczej i sukcesywnego przeznaczania terenów pod zabudowę z uwzględnieniem przydatności dla

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							rolnictwa – wysokie klasy gleb. Grunty rolne klas I-III podlegają ochronie przed zmianą dotychczasowego sposobu użytkowania zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 poz. 1161).
19.	Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP	Gmina Raszyn	2018	2	82 227,18	Środki własne	Plany zagospodarowania przestrzennego są dokumentami planistycznymi określającymi politykę przestrzenną gminy, zasady zagospodarowania i zabudowy terenów. Uchwalono 7 nowych MPZP: Uchwała nr L/466/2018 Rada Gminy Raszyn z dnia 8 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Łady w Gminie Raszyn – rejon ul. Długiej. Uchwała nr L/467/2018 Rada Gminy Raszyn z dnia 8 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Podolszyn Nowy w Gminie Raszyn – rejon ul. Długiej.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP	Gmina Raszyn					<p>Uchwała nr LII/478/2018 Rada Gminy Raszyn z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Janki w Gminie Raszyn – rejon ul. Sokołowskiej i ul. Wspólnej – część I.</p> <p>Uchwała nr LII/477/2018 Rada Gminy Raszyn z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Raszyn 01 – Rejon Południowej Obwodnicy Warszawy.</p> <p>Uchwała nr LVI/521/18 Rada Gminy Raszyn z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Falenty Nowe w Gminie Raszyn – rejon ul. Grudzi i ul. Willowej.</p> <p>Uchwała nr LVII/532/18 Rada Gminy Raszyn z dnia 14 września 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Jaworowa w Gminie Raszyn – rejon Południowej Obwodnicy Warszawy.</p>

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP	Gmina Raszyn					Uchwała nr LVII/534/18 Rada Gminy Raszyn z dnia 14 września 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Dawidy w Gminie Raszyn – rejon Południowej Obwodnicy Warszawy – część I. Dodatkowo przystąpiono do sporządzania MPZP części terenów położonych we wsi Jaworowa w rejonie po północnej stronie ul. Warszawskiej.
			2019	2	24 255,50	Środki własne	Uchwalenie 2 nowych MPZP: Uchwała w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Dawidy w Gminie Raszyn – rejon ul. Warszawskiej. Uchwała w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Dawidy Bankowe w Gminie Raszyn – rejon ul. Miklaszewskiego i ul. Starzyńskiego. Dodatkowo przystąpiono do sporządzania 3 MPZP w rejonach: ul. Modrzewiowej we wsi Falenty Nowe, ul.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Figowej we wsi Podolszyn Nowy oraz zachodniej strony ul. Mszczonowskiej we wsi Janki. Na koniec 2019 r. obowiązywało 81 MPZP, a udział powierzchni gminy objętej MPZP wynosił 68,66%.
20.	Ochrona gleb występujących w pobliżu dróg wojewódzkich i krajowych przed zanieczyszczeniami	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazuje, że na obszarach użytkowanych rolniczo, zlokalizowanych wzdłuż dróg krajowych nr 7 i 8, Trasy Salomea – Wolica, Południowej Obwodnicy Warszawy, Trasy N-S postuluje się wykluczenie prowadzenia produkcji do celów spożywczych oraz wprowadzenie pasów zieleni wielopiętrowej, zimozielonej w celu ochrony gleb przed zanieczyszczeniami komunikacyjnymi.
21.	Kontrolowanie eksploatacji złóż kopalin, zwłaszcza złoża „Janki – Sokotów IV”, eksploatowanego stale	OUG w Warszawie	2018-2019	0	-	-	Brak przeprowadzonych kontroli w zakładach górniczych w raportowanym okresie.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Priorytet ochrona zasobów powietrza							
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów							
22.	Wprowadzanie możliwej energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja pomp ciepła, kolektorów słonecznych, biomasy).	Gmina Raszyn	styczeń 2018- sierpień 2018	3	207 971,08, w tym Gmina 127 486,27, MSiT 80 484,81	Środki własne, Ministerstwo Sportu i Turystyki	Montaż paneli fotowoltaicznych na dachu nowobudowanej Hali Sportowej Centrum Sportu Raszyn w ramach zadania „Budowa wielofunkcyjnej Hali sportowej przy GOŚ w Raszynie wraz z zagospodarowaniem terenu. Instalacja składa się ze 120 szt. paneli fotowoltaicznych o łącznej pojemności zainstalowanej wynoszącej 34 kWp.
		WFOŚiGW, mieszkańcy	2019	3	Dotacja 651 539,35, pożyczka 140 385,00 (dotyczy wszystkich przedsięwzięć)	WFOŚiGW	Dofinansowanie w ramach programu „Czyste powietrze” przedsięwzięć dotyczących termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE. Wnioski często dotyczyły prac łączonych stąd nie ma możliwości wyszczególnienia kwot na poszczególne zadania. Złożono 12 wniosków w 2018 r. i 50 w 2019 r. Pozytywnie rozpatrzono 43, w tym na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej – 1 w budynku istniejącym, zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem – 9 (1 w budynku istniejącym, 8 w nowo budowanym),

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							kocioł na biomasę – 1, pompa ciepła grunt/woda – 3, pompa ciepła powietrzna – 4.
23.	Modernizacja kotłowni zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem.	WFOŚiGW, mieszkańcy	2019	3	Dotacja 651 539,35, pożyczka 140 385,00 (dotyczy wszystkich przedsięwzięć)	WFOŚiGW	Dofinansowanie w ramach programu „Czyste powietrze” przedsięwzięć dotyczących termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE. Wnioski często dotyczyły prac łączonych stąd nie ma możliwości wyszczególnienia kwot na poszczególne zadania. Złożono 12 wniosków w 2018 r. i 50 w 2019 r. Pozytywnie rozpatrzono 43, w tym na zakup i montaż nowego źródła ciepła – 36 (14 w budynku istniejącym, 22 w nowo budowanym), obejmujących kocioł gazowy kondensacyjny – 28, kocioł na biomasę – 1, pompa ciepła grunt/woda – 3, pompa ciepła powietrzna – 4.
24.	Budowa Gazociągu DN 700 MOP 8,4 MPa relacji Mory – Wola Karczewska oraz Stacji gazowej Sękocin II Q = 250 000 m ³ /h.	Gaz-System	2018-2019	1	Brak poniesionych kosztów	-	Inwestycja planowana jest do procedowania w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2009 r. Nr 84 poz. 700 z późn. zm.) zwaną

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Specustawą gazową. Prace projektowe, które odbywały się na tym odcinku zostały wstrzymane. w kwestii przedmiotowego odcinka gazociągu nie zostały jeszcze podjęte ostateczne decyzje biznesowe, co do kontynuacji projektu w dotychczasowym zakresie. Aktualnie rozpatrywane są różne warianty w zakresie jego realizacji, niemniej nie można wykluczyć przebiegu planowanego do tej pory.
25.	Projekt oraz budowa ścieżek rowerowych oraz rozbudowa już istniejących	Gmina Raszyn	2018	1	1 400 875,04, w tym Gmina 280 175,01, EFRR 1 120 700,03	Środki własne, EFRR	Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn w ramach ZIT – Umożliwienie mieszkańcom gminy aktywnego spędzania wolnego czasu. Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.
26.	Promowanie używania mniej toksycznych paliw oraz transportu zbiorowego	Gmina Raszyn	2018	2	2 659 212,00	Środki własne	Dofinansowanie transportu autobusowego na terenie Gminy – zapewnienie mieszkańcom gminy komunikacji z miejscowościami na terenie powiatu przuszkowskiego i z miastem Warszawą.
			2019		2 874,129,00		
			2018	2	69 890,50	Środki własne	Realizacja zadania w zakresie dopłat

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2019		321 870,00		do biletów długookresowych "WARSZAWA+" – dopłaty do biletów długookresowych.
			2019	2	21 744,33	Środki własne	Współfinansowanie linii autobusowej Pruszków – Reguły – Michałowice – Raszyn – Warszawa – zapewnienie mieszkańcom komunikacji.
		GDDKiA	2018-2019	2	3 500 000,00	Budżet państwa	Bieżące utrzymanie i modernizacja odcinków dróg krajowych.
27.	Bieżące utrzymanie i modernizacja odcinka drogi krajowej, dróg wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez gminę	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Bieżące utrzymanie drogi wojewódzkiej nr 721 w km od 0+600 do km 4+760 w miejscowościach Sękocin Stary i Sękocin Las. w ramach utrzymania wykonywane są następujące prace: konserwacja oznakowania pionowego, odnowienie oznakowania poziomego, bieżące utrzymanie, wzmocnienie, uzupełnienie, profilowanie poboczy, kompleksowe koszenie z porządkowaniem pasa drogowego.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
28.	Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu	Gmina Raszyn	2018	3	14 120,41	Środki własne	Usunięcie 50,430 Mg wyrobów zawierających azbest od 25 mieszkańców. Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.
Priorytet ochrona przed hałasem							
Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska							
29.	Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	MPZP ustalają przestrzeganie dopuszczalnych poziomów hałasu dla poszczególnych rodzajów terenu.
30.	Monitoring poziomu hałasu wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich nr 7 i nr 8 i ewentualne wprowadzenie ekranów akustycznych	GDDKiA	2017-2018	3	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Opracowanie map akustycznych dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Więcej informacji w rozdz. 5.2.
31.	Monitoring zagospodarowania Obszaru Ograniczonego Użytkowania występującego w sąsiedztwie Portu	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zgodnie z wymogami Uchwały Nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Lotniczego im. F. Chopina						Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie określa się wymagania techniczne dotyczące budynków w tej strefie. MPZP ustalają zakaz lokalizowania obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków, zakaz lokalizowania obiektów budowlanych, w tym obiektów i urządzeń z zakresu systemów infrastruktury technicznej, których wysokość jest większa niż 140 m n.p.m. W budynkach mieszkalnych należy zapewnić odpowiednią izolacyjność przed hałasem. Zakazuje się lokalizowania budynków o funkcji szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.
Priorytet ochrona przed polami elektromagnetycznymi							
Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi							
32.	Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych z uwzględnieniem odległości do obszarów zabudowy mieszkaniowej	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej znajduje się w rozdz. 5.3.
33.	Wprowadzanie zapisów	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej	Środki własne	MPZP ustalają zasady lokalizacji sieci

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego				działalności		elektroenergetycznych, stacji transformatorowych, urządzeń telekomunikacyjnych. W pasach technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, funkcji ochronnych i innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.
Priorytet racjonalne wykorzystanie zasobów							
Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych							
34.	Bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie gminy	PGE Dystrybucja S.A.	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności, dane poufne	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
35.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Raszyn	Gmina Raszyn	2018-2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
36.	Prowadzenie działań edukacyjnych w celu edukacji mieszkańców w zakresie zmniejszenia zużycia wody	Eko-Raszyn	2018-2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
37.	Kontrolowanie eksploatacji	OUG	2018-2019	0	-	-	Brak przeprowadzonych kontroli

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	złóż kopalni, zwłaszcza złoża „Janki – Sokół IV”, eksploatowanego stale	w Warszawie					w zakładach górniczych w raportowanym okresie.
Priorytet wzrost znaczenia edukacji ekologicznej							
Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej							
38.	Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Gminy, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.).	Gmina Raszyn	2018	3	1 448,00	Środki własne	Szkolenie pracowników z zakresu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, prawa wodnego oraz opłaty retencyjnej.
			2019	3	1 159,00	Środki własne	Szkolenie pracowników w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.
		PZDR w Brwinowie	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Organizacja szkoleń i doradztwa dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, działań rolno-środowiskowo-klimatycznych, programu azotanowego, ochrony środowiska, odnawialnych źródeł energii.
39.	Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, akcje w szkołach	Gmina Raszyn	2018	2	457,58	Środki własne	Akcja „Sprzątanie świata”.
			2019		1 014,72		
		Placówki oświatowe	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie opisane w rozdz. 5.11.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		Nadleśnictwo Chojnów	06.04.2018, kwiecień 2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	Sadzenie lasu z fundacją Dobra Wola.
			13.04.2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	Sadzenie lasu z firmą KPMG.
			08.06.2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	Sękocinalia – zajęcia edukacyjne.
			21.09.2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	IV Bieg IBL „Naukowcy na start”.
			19.11.2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	Sprzątanie lasu z mieszkańcami sołectwa Magdalenka.
			2018, 2019	3	W ramach bieżącej działalności	Lasy Państwowe	Sprzątanie lasu z firmą Vanmelle po jednym razie w obu latach.
40.	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata)	Gmina Raszyn	2019	3	2 829,00	Środki własne	Opracowanie Programu Ochrony Środowiska na lata 2019-2022.
41.	Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach,	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Wszystkie informacje są publikowane i dostępne dla mieszkańców.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.)						
Priorytet zapewnienie bezpieczeństwa ludności							
Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego							
42.	Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach	Gmina Raszyn	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	MPZP ustalają zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w rozumieniu przepisów odrębnych.
43.	Zakup sprzętu do usuwania skutków zagrożeń ekologicznych i zapewnienia dostępu do wody pitnej.	Gmina Raszyn	2018	3	9 292,98	Fundusz Sprawiedliwości	Zakup drobnego sprzętu dla OSP Falenty.
			2018	3	5 800,00	Fundusz Sprawiedliwości	Zakup drobnego sprzętu dla OSP Dawidy.
			2018	3	33 770,82	UMWM	Zakup nożyc hydraulicznych dla OSP Raszyn.
			2018	3	19 764,87	Fundusz Sprawiedliwości	Zakup zestawu cylindrów rozpierających wraz z końcówkami dla OSP Raszyn.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2019	3	550 000,00, w tym Gmina 450 000,00, UMWM 100 000,00	Środki własne, UMWM	Zakup samochodu dla OSP Raszyn.
44.	Współpraca z innymi jednostkami (np. OSP) w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem poważnych awarii lub katastrof naturalnych (w razie potrzeb)	Gmina Raszyn	2018	3	1 796,38	Środki własne	Udział w szkoleniu z zakresu zarządzania kryzysowego.
			2019	3	1 853,06		
45.	Monitoring dróg nr 7 i nr 8, które są głównym obszarem możliwego wystąpienia poważnych awarii	WIOŚ	2018-2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. Celem jest m.in. kontrola transportów przewożących odpady.
Priorytet rozwój gospodarki odpadami							
Cel ekologiczny: rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi							
46.	Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki	Gmina Raszyn	2018	2	2 643 840,00	Środki własne	Odbiór, odzysk, recykling i unieszkodliwienie odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych. Więcej informacji w rozdz. 5.8. Osiągnięto wymagane poziomy recyklingu i ograniczenia masy

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez Gminę Raszyn. Najważniejszymi zadaniami Gminy Raszyn w tym zakresie jest:						odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania. Osiągnięte poziomy przedstawiono w tabeli 8. Wskaźniki monitoringu. Informacje o realizacji zadania w 2019 r. w tabeli 5.
	<ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, - osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami takich frakcji odpadów jak: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal, opakowania wielomateriałowe 		2018	2	284 472,00	Środki własne	Udostępnienie, obsługa, odbiór i zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnych dostarczanych przez mieszkańców Gminy Raszyn do PSZOK prowadzonego przez MZO Pruszków.

Tabela 5. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza							
Kierunek interwencji: Poprawa jakości powietrza na terenie gminy							
1.	Likwidacja lub wymiana starych, niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na mniej emisyjne źródła ciepła w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w ramach realizacji założeń Programu Ochrony Powietrza	WFOŚiGW, mieszkańcy	2019	3	Dotacja 651 539,35, pożyczka 140 385,00 (dotyczy wszystkich przedsięwzięć)	WFOŚiGW	Dofinansowanie w ramach programu „Czyste powietrze” przedsięwzięć dotyczących termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE. Wnioski często dotyczyły prac łączonych stąd nie ma możliwości wyszczególnienia kwot na poszczególne zadania. Złożono 12 wniosków w 2018 r. i 50 w 2019 r. Pozytywnie rozpatrzono 43, w tym na zakup i montaż nowego źródła ciepła – 36 (14 w budynku istniejącym, 22 w nowo budowanym), obejmujących kocioł gazowy kondensacyjny – 28, kocioł na biomasę – 1, pompa ciepła grunt/woda – 3, pompa ciepła powietrzna – 4.
2.	Realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn	Gmina Raszyn	2019	2	-	-	Realizacja zadań opisanych w niniejszej tabeli w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.
			2019	3	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej „Szanuję sąsiadów nie spalam odpadów” w postaci artykułów zamieszczonych na stronie internetowej urzędu, prasie

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							lokalnej jak i w postaci 12 szt. banerów (koszt 1 200,00 zł) wywieszanych w różnych miejscach z uwagi na częste interwencje mieszkańców w tych miejscowościach.
			2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Wprowadzanie do MPZP w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery nakazu ogrzewania budynków ze źródeł energii cieplnej wykorzystujących paliwa dopuszczone do stosowania w obowiązujących przepisach odrębnych; nakazu stosowania, w ogrzewaniu budynków oraz w prowadzonej działalności gospodarczej, urzędzeń, rozwiązań technicznych i technologii zapewniających zachowanie dopuszczalnych przepisami odrębnymi poziomów emisji zanieczyszczeń do atmosfery.
3.	Termomodernizacja budynków na terenie gminy Raszyn	WFOŚiGW, mieszkańcy	2019	3	Dotacja 651 539,35, pożyczka 140 385,00 (dotyczy wszystkich przedsięwzięć)	WFOŚiGW	Dofinansowanie w ramach programu „Czyste powietrze” przedsięwzięć dotyczących termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE. Wnioski często dotyczyły prac łączonych stąd nie ma możliwości wyszczególnienia kwot na poszczególne zadania. Złożono 12 wniosków w 2018 r.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							i 50 w 2019 r. Pozytywnie rozpatrzono 43, w tym na zakup, montaż lub modernizację instalacji wewnętrznej – 9, zakup i wymianę okien i drzwi balkonowych – 6, zakup i wymianę drzwi zewnętrznych – 6.
4.	Montaż OZE na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Raszyn	2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
5.	Wykorzystanie bazy SMS do ostrzegania mieszkańców o jakości powietrza	Gmina Raszyn	2019	0	-	-	Brak realizacji zadania.
6.	Bieżąca kontrola palenisk na terenie gminy	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Dokonanie 70 kontroli nieruchomości z podejrzeniem spalania odpadów, w tym 24 z poborem prób popiołu do analizy.
			2019	3	244 551,43, w tym UMWM 122 275,71	Środki własne, UMWM	Zakup mobilnego laboratorium z analizatorem pyłu oraz drona badającego skład dymu. Smogobus to specjalistyczny samochód, w którym znajduje się zestaw monitora pyłu zawieszonego w powietrzu wraz z walizkowym zestawem do pomiarów środowiskowych. Ponadto samochód wyposażony jest w przenośny detektor wielogazowy. Mobilne laboratorium podzielone jest na część dla kierowcy oraz część techniczną. Dron służy

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							natomiast do pomiaru i oceny wskaźników zanieczyszczeń powietrza oraz wykrywania ich źródeł. Posiadanie takiego sprzętu umożliwia prowadzenie pomiarów zanieczyszczeń
7.	Inwentaryzacja lamp ulicznych pod kątem docelowej ich wymiany na energooszczędny system LED	Gmina Raszyn	2019	3	211 937,03	Środki własne	Wykonano oświetlenie ul. Bursztynowej, Szafirowej, Widokowej i Pana Michała. Wykonano projekty oświetlenia ul. Skrajna, Tulipanowy Zakątek, Leszczynowa, Bankowa, Laurowa, Objazdowa, Malownicza, Lawendowa, Bema, Zajączka, Wybickiego, Górna i Majowa. Łącznie wybudowano 28 nowych lamp ulicznych.
Kierunek interwencji: Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego⁴							
8.	Rozwój transportu zbiorowego na terenie gminy (nowe połączenia autobusowe, skomunikowanie wsi z Raszynem)	Gmina Raszyn	2019	2	-	-	Transport publiczny realizowany jest przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie (linie 703, 706, 707, 711, 715, 721, 728, N88 i L1 – Piaseczno – Lesznowola – Janki)) oraz gminną komunikację lokalną R1 (Pruszków – Michałowice – Raszyn – Warszawa) i R2 (Rybie Raszyn – Janki – Podolszyn

⁴ Kierunek interwencji dotyczy także zagrożenia przed hałasem.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Pętla). Informacje o kosztach w punkcie 26 tabeli 4.
9.	Analiza poszczególnych dróg pod kątem uciążliwości jaką generuje ruch samochodów o dużym tonażu	GDDKiA	2015	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane w 5-letnich odstępach czasowych. Kolejny pomiar miał zostać przeprowadzony w 2020 r., jednakże względu na pandemię COVID-19 został przeniesiony na marzec i maj 2021 r. Więcej informacji w rozdz. 5.2.
10.	Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn w ramach ZIT – Umożliwienie mieszkańcom gminy aktywnego spędzania wolnego czasu	Gmina Raszyn	2019	1	3 305 389,36	Środki własne	Zakończono realizację odcinka wzdłuż Al. Krakowskiej w miejscowości Raszyn oraz ul. Warszawskiej na odcinku Jaworowa–Dawidy. Zrealizowano również znaczny zakres ścieżki na terenie miejscowości Rybie oraz Jaworowa.
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem							
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców poprzez eliminację zagrożeń hałasem							
11.	Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniających m.in. montowanie	Gmina Raszyn	2019	3	3 145 008,52, w tym FDS 1 065 690,00 (koszt inwestycji)	Środki własne, FDS	W SIWZ dla przebudowy ul. Zacisze i Waryńskiego w zakresie wykonania chodnika, zjazdów, ścieżki rowerowej, kanalizacji deszczowej i oświetlenia ulicznego oraz przepustu na Kanale Opaczewskim, wprowadzono zapisy dotyczące zastosowania w konstrukcji

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych						jezdni warstwy ścieralnej z SMA8 (cicha nawierzchnia).
12.	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości	WIOŚ	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco, kontrole w zakresie emisji hałasu.
13.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Brak kontroli podmiotów gospodarczych w zakresie emisji hałasu do środowiska. W związku ze stwierdzonym w 2018 r. przekroczeniem warunków decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, w 2019 r. została wydana 1 decyzja administracyjna ustalająca dla podmiotu prowadzącego myjnię samochodową na terenie miejscowości Raszyn, wymiar kary biegnącej z początkowym terminem naliczania od dnia 12.08.2018 r. Ograniczenie emisji hałasu do środowiska do poziomu dopuszczalnego nastąpiło 26.06.2020 r.
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne							
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym							
14.	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych	GIOŚ	2019	2	W ramach bieżącej	Środki własne	Nie występuje zagrożenie nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	i obszarów objętych oddziaływaniem pól				działalności		Więcej informacji w rozdz. 5.3.
15.	Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	MPZP ustalają zasady lokalizacji sieci elektroenergetycznych, stacji transformatorowych, urządzeń telekomunikacyjnych. W pasach technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, funkcji ochronnych i innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami							
Kierunek interwencji: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych							
16.	Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	GIOS	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. Więcej informacji w rozdz. 5.4.
17.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjnopromocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Placówki oświatowe	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane w ramach prowadzonej edukacji ekologicznej. Więcej informacji w rozdz. 5.11.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa							
Kierunek interwencji: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową							
18.	Bieżąca modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
19.	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2019	2	559 798,20	Środki Gminy	<p>Wodociągi na terenie gminy, w tym w szczególności projekty: Bratnia, Owocowa, Czarnej Olchy, Radosna, Żwirowa, Zdrojowa, Długa od Lawendowej, Sokołowska, Ku Słońcu, Narożna, wykonanie wodociągu w ul. Jabłoniowej, ul. Zgodna, Echa Leśne, Wierzbowa, Polanki, Szafirowa, Bursztynowa, Olszynowa i inne.</p> <p>Wykonano i rozliczono projekt wodociągów w miejscowościach Janki Dawidy Bankowe, Rybie, Sękocin Nowy, Raszyn i Sękocin Las.</p> <p>W trakcie realizacji budowa sieci wodociągowej w ul. Godebskiego w Jankach.</p> <p>W trakcie projektowania ciąg dalszy wodociągów w ul. Sokołowskiej i w ul. Żwirowej.</p>

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
20.	Rozbudowa kanalizacyjnej sieci	Gmina Raszyn, Eko-Raszyn	2019	1	15 425 357,86, w tym Gmina 7 731 044,61, Fundusz Spójności 7 694 313,25	Środki Gminy, Fundusz Spójności	<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Raszyn – FAZA V.</p> <p>Zrealizowano następujące inwestycje: Dawidy Bankowe (ul. Malownicza), Słomin (ul. Jagodowa, Niedźwiadka), Laszczki (ul. Kubusia Puchatka), Falenty Nowe (ul. Willowa, sięgacz ul. Willowej, sięgacz ul. Droga Hrabska, ul. Rozbrat, Osińskich), Sękocin Nowy (ul. Sadowa), Janki (ul. Poniatowskiego, Godebskiego, Al. Krakowska oraz przydomowe przepompownie)</p>
			2019	1	510 451,92	Środki Gminy	<p>Projekty i wykonanie kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Raszyn.</p> <p>Zrealizowano budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Dworkowej, projekty kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Janki, Raszyn, Dawidy Bankowe oraz uzupełnienie kanalizacji sanitarnej w Sękocinie Nowym, Rybiu i Sękocin Las.</p> <p>W trakcie projektowania ul. Żwirowa i ul. Sokołowska.</p> <p>W trakcie realizacji budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Jutrzenki, ul. Godebskiego w Jankach i w Al.</p>

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Krakowskiej w Raszynie.
			2019	2	258 959,09	Środki Gminy	Wykonanie studzienek i przyłączy kanalizacji na odcinkach od granicy posesji do studzienki na terenie posesji.
21.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Na koniec roku na terenie gminy znajdowały się 523 szt. zbiorników bezodpływowych.
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne							
Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych							
22.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Uwzględnianie zasobów złóż kopalin w MPZP, gdzie ustala się wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich zgodnie z przepisami odrębnymi, zakaz realizacji zabudowy nie związanej z eksploatacją kopalin, a po jej zakończeniu obowiązek rekultywacji terenu oraz gdzie występują nakazy, zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych. Wykaz złóż kopalin znajduje się w rozdz. 5.6.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Kierunek interwencji: Efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż oraz ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych							
23.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	MPZP w celu ochrony gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem ustalają nakaz utwardzania lub uszczelnienia powierzchni zagrożonych zanieczyszczeniem, w tym zagrożonych zanieczyszczeniem substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego, w sposób uniemożliwiający przedostawanie się tych zanieczyszczeń do wód i do ziemi.
Obszar interwencji: Gleby							
Kierunek interwencji: Rekultywacja i ochrona gleb na terenie gminy							
24.	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele gruntów	2019	2	W ramach własnych wydatków	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
25.	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa, GIOŚ	2015	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane w 5-letnich odstępach czasowych, w stałych punktach pomiarowo-kontrolnych. Punkt zlokalizowany najbliżej gminy Raszyn znajduje się w Michałowicach.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów							
Kierunek interwencji: Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami							
26.	Zwiększenie poziomu recyklingu – przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach gospodarowania odpadami komunalnymi	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
27.	Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Raszyn	2019	2	2 643 840,00	Środki własne	Odbiór, odzysk, recykling i unieszkodliwienie odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych. Więcej informacji w rozdz. 5.8.
			2019	2	284 472,00	Środki własne	Udostępnienie, obsługa, odbiór i zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnych dostarczanych przez mieszkańców Gminy Raszyn do PSZOK prowadzonego przez MZO Pruszków.
Kierunek interwencji: Realizacja Programu Usuwania Azbestu							
28.	Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych	Gmina Raszyn	2019	2	27 033,65 w tym Gmina 17 933,65,	Środki własne,	Usunięcie 114 Mg wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z danymi

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	z terenu gminy				WFOŚiGW 9 100,00	WFOŚiGW	z bazy azbestowej ogółem na dzień 11.12.2020 r. unieszkodliwiono 1 388,574 Mg wyrobów azbestowych. Do unieszkodliwienia pozostało 1 225,864 Mg.
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze							
Kierunek interwencji: Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych							
29.	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Gmina Raszyn	2019	2	125 173,50	Środki własne	Pielęgnacja i wycinka drzew.
			2019	2	5 940,00	Środki własne	Pielęgnacja zieleni na Reducie Raszynskiej.
			2019	2	43 536,82	Środki własne	Zakup materiałów do pielęgnacji zieleni.
30.	Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Nadleśnictwo Chojnów	01.03.2019-30.10.2019	2	12 519,00	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
31.	Działania związane z rewitalizacją istniejących skwerów i parków terenów rekreacyjnych – np. staw w Ładach, rezerwat Źródliśka	Gmina Raszyn	2019	1	-	-	Zagospodarowanie terenu części Ogródka Jordanowskiego w miejscowości Raszyn. Podpisano umowę o dofinansowanie i umowę z wykonawcą. W ramach zadania wykonane zostaną nowe urządzenia zabawowe i sportowe, taras, elementy małej architektury,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							nawierzchnia poliuretanowa i żwirowa, zabezpieczenie istniejących drzew, zagospodarowanie terenu zielenią (posadzenie drzew, trawy ozdobne, nowe trawniki i rekultywacja zniszczonych). Zadanie realizowane w 2020 r., koszt wyniesie ok. 1 mln zł, z czego 63,63% finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej.
32.	Nowe nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Raszyn	2019	3	32 700,00	Środki własne	Zakup drzew i krzewów. Posadzono 150 drzew i 950 krzewów.
33.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony zadrzewień poprzez wymóg inwentaryzacji zieleni oraz przyjmowania w miarę możliwości zasady omijania istniejących drzew, przy projektowaniu oraz realizacji inwestycji budowy systemu komunikacyjnego	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Kierunkami przeznaczeń dla terenów leśnych w MPZP są funkcje ochronne i krajobrazowe, zalesianie gruntów rolnych i zielonych wewnątrz i na obrzeżu kompleksów leśnych. Dla rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustala się minimalną szerokość dróg oraz ich przebieg. Zasady ochrony środowiska i przyrody w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazują ochronę istniejących i tworzenie nowych nasadzeń nadrzecznych, przydrożnych i śródpolnych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Kierunek interwencji: Zwiększanie powierzchni obszarów chronionych i leśnych							
34.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Gmina Raszyn	2019	2	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Kierunkiem przeznaczeń dla terenów leśnych w MPZP jest zalesianie gruntów rolnych i zielonych wewnątrz i na obrzeżu kompleksów leśnych.
35.	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Gmina Raszyn, RDOŚ	2019	0	-	-	Brak realizacji zadania w raportowanym okresie. Wykaz istniejących form ochrony przyrody znajduje się w rozdz. 5.9.
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami							
Kierunek interwencji: Zapobieganie skutkom poważnych awarii i zagrożeniom naturalnym							
36.	Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego	OSP Dawidy	24.07.2019	3	W ramach bieżącej działalności	KP PSP w Pruszkowie	Udział w ćwiczeniach zorganizowanych i nadzorowanych przez KP PSP w Pruszkowie na terenie Centrum Handlowego Janki.
			22.10.2019	3	W ramach bieżącej działalności	KP PSP w Pruszkowie	Udział w ćwiczeniach zorganizowanych i nadzorowanych przez KP PSP w Pruszkowie na terenie Szkoły Podstawowej w Ładach.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego						Ponadto ćwiczenia na zbiórkach szkoleniowych, które odbywają się raz w miesiącu.
		OSP Falenty	09.09.2019-02.10.2019	3	W ramach bieżącej działalności	Gmina Raszyn	Udział 1 osoby w szkoleniu podstawowym strażaków ratowników OSP organizowanym przez KP PSP w Piasecznie, wg programu z dnia 17.11.2015 r. zatwierzonego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.
		OSP Raszyn	16.06.2019	3	W ramach bieżącej działalności	KW PSP w Warszawie, KP PSP w Pruszkowie	Udział 3 osób w szkoleniu podstawowym.
			14.02.2019, 05.04.2019, 21.04.2019	3			Udział 4 osób w recertyfikacji kwalifikowanej pierwszej pomocy.
			09.06.2019	3			Udział 1 osoby w szkoleniu z zakresu ratownictwa technicznego.
			17.11.2019	3			Udział 1 osoby w szkoleniu z zakresu współpracy z LPR.
Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna							
Kierunek interwencji: Zwiększanie świadomości ekologicznej							
37.	Działania edukacyjne w szkołach na terenie gminy	Placówki oświatowe	2019	2	W ramach bieżącej	Środki własne	Zadanie opisane w rozdz. 5.11.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadania	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
					działalności		

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015-2018 wyznaczył 46 zadań. Podjęto się realizacji 38 z nich. Program Ochrony Środowiska na lata 2019-2022 wyznaczył 37 zadań. W 2019 r. podjęto się realizacji 34 zadań. Wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego. Część zadań, zwłaszcza z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarowania odpadami i zasobów przyrodniczych znalazła się w obu Programach. W poniższych tabelach zestawiono ilość zadań wyznaczonych i realizowanych w poszczególnych priorytetach i obszarach interwencji.

Tabela 6. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2015-2018

L.p.	Priorytet	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych
1.	Zachowanie zasobów wodnych	9	8
2.	Zachowanie zasobów przyrody	6	4
3.	Zachowanie zasobów powierzchni ziemi	6	5
4.	Ochrona zasobów powietrza	7	6
5.	Ochrona przed hałasem	3	3
6.	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	2	2
7.	Racjonalne wykorzystanie zasobów	4	1
8.	Wzrost znaczenia edukacji ekologicznej	4	4
9.	Zapewnienie bezpieczeństwa ludności	4	4
10.	Rozwój gospodarki odpadami	1	1
Suma		46	38

Stopień realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska na lata 2015-2018 wynosi 82,60%.

Tabela 7. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2019-2022

L.p.	Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	10	8
2.	Zagrożenia hałasem	3	3
3.	Pola elektromagnetyczne	2	2

L.p.	Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/realizowanych
4.	Gospodarowanie wodami	2	2
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	4	4
6.	Zasoby geologiczne	2	2
7.	Gleby	2	2
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	3	3
9.	Zasoby przyrodnicze	7	6
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	1	1
11.	Edukacja ekologiczna	1	1
Suma		37	34

Stopień realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska na lata 2019-2022 wynosi 91,89%.

5. Ocena systemu monitoringu i stanu środowiska

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programach Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Raszyn zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z 2017 roku (rok bazowy) ze stanem na lata 2018-2019. W kolejnych podrozdziałach przedstawiono aktualny stan środowiska naturalnego na terenie gminy Raszyn.

Tabela 8. Wskaźniki monitoringu

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2017	2018	2019	Zmiana wskaźnika*
Ochrona klimatu i jakości powietrza						
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy mazowieckiej						
1.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	klasa	A	A	A	
2.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	klasa	A	A	A	
3.	Pył zawieszony PM10	klasa	C	C	C	
4.	Pył zawieszony PM2,5	klasa	C	C	A	
5.	Benzen (C ₆ H ₆)	klasa	A	A	A	
6.	Tlenek węgla (CO)	klasa	A	A	A	
7.	Ołów (Pb)	klasa	A	A	A	
8.	Arsen (As)	klasa	A	A	A	
9.	Kadm (Cd)	klasa	A	A	A	
10.	Nikiel (Ni)	klasa	A	A	A	
11.	Benzo(a)piren (B _(a) P)	klasa	C	C	C	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2017	2018	2019	Zmiana wskaźnika*
12.	Ozon (O ₃)	klasa	A	A	A	
13.	Długość ścieżek rowerowych	km	1,9	1,9	2,1	
Pola elektromagnetyczne						
14.	Liczba istniejących bazowych stacji telefonii komórkowej na terenie gminy	szt.	21	21	22	
Gospodarowanie wodami/Gospodarka wodno-ściekowa						
15.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	135,3	137,2	138,6	
16.	Czynne przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 580	5 340	5 352	
17.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	143,5	160,9	161,9	
18.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 949	5 278	5 310	
19.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	0	10	17	
Zasoby geologiczne						
20.	Liczba złóż kopalin	szt.	9	8	8	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2017	2018	2019	Zmiana wskaźnika*
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów						
21.	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	50,064	50,430	114,00	
22.	Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	51,70 Wymagane ≥20	42,50 Wymagane ≥30	59,43 Wymagane ≥40	
23.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	%	115,40 Wymagane ≥45	53,00 Wymagane ≥50	72,11 Wymagane ≥60	
24.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	%	23,10 Wymagane ≤45	0,23 Wymagane ≤40	0,20 Wymagane ≤40	
Zasoby przyrodnicze						
25.	Lesistość gminy	%	13,2	13,3	13,3	
26.	Liczba form ochrony przyrody	ha	9	9	9	
27.	Liczba nasadzeń drzew i krzewów na terenach zieleni	szt.	495	1 245	1 100	

źródło: GUS, GIOŚ, PIG-PIB, Urząd Gminy Raszyn

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian przy pozytywnej wartości wskaźnika,

kolor czerwony – pogorszenie lub negatywna wartość wskaźnika.

Stan wskaźników monitoringu na terenie gminy Raszyn na przestrzeni analizowanego okresu czasu poprawił się lub nie uległ zmianie przy zachowaniu pozytywnej wartości w 25 przypadkach, natomiast w 2, dotyczących jakości powietrza, wykazał negatywną wartość.

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Emisję zanieczyszczeń do powietrza powodują zarówno źródła naturalne, jak i antropogeniczne. Do tych pierwszych zaliczamy zjawisko wietrzenia skał, pożary czy procesy biologiczne (rozkład materii organicznej, pylenie roślin). Zanieczyszczeniami związanymi z działalnością człowieka są natomiast: przemysł energetyczny, transportowy, sektor komunalno-bytowy. Zanieczyszczanie powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do zanieczyszczeń pyłowych zalicza się pyły zawieszane PM10 i PM2,5, które uważa się za najpoważniejsze zagrożenie zdrowia ludzi. Ma to związek ze zróżnicowaniem wielkości ich cząsteczek oraz składu chemicznego. Mogą zawierać metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i rakotwórcze oraz toksyczne związki organiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Ponadto pyły zawieszane mogą być nośnikiem bakterii i wirusów, które są przyczyną podrażnień układu oddechowego i alergii. Pyły mają również szkodliwy wpływ na rośliny, gdyż osadzając się na powierzchni liści pochłaniają światło i zatykają aparaty szparkowe, utrudniając proces fotosyntezy. Największy wpływ na wielkość ich emisji mają źródła bytowo-komunalne, określane jako źródła powierzchniowe tzw. niska emisja. Drugą istotną przyczyną tych zanieczyszczeń są emisje pochodzące z energetyki zawodowej i transportu.

Monitoring jakości powietrza⁵

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r. poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo mazowieckie zostało podzielone na 4 strefy: aglomerację warszawską, miasto Płock, miasto Radom i strefę mazowiecką do której zalicza się gmina Raszyn.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Warszawie Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ prowadził monitoring jakości powietrza za pomocą 21 stacji pomiarowych w 2018 r. i 25 w 2019 r. Zakres prowadzonego monitoringu obejmował pomiary stężeń dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu

⁵ Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2018, 2019, GIOŚ, Warszawa 2019, 2020.

(O₃), pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀, a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM₁₀. W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO₂), tlenku azotu (NO) i ozonu (O₃). Na terenie gminy Raszyn nie znajdowała się żadna stacja pomiarowa.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach państwowego monitoringu środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012, poz. 1031). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Tabela 9. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
określony jest poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenek węgla benzen pył PM ₁₀ pył PM _{2,5} ołów (PM ₁₀)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	Ozon	A	działania niewymagane

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
powyżej poziomu docelowego	AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.
określony jest poziom dopuszczalny dla fazy II			
poniżej poziomu celu długoterminowego	pył PM2,5	A1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		C1	- dążenie do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla fazy II do 2020 r.

źródło: GIOŚ

Strefę mazowiecką, obejmującą gminę Raszyn, zaliczono do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych lub długoterminowych następujących substancji: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5 (tylko w 2018 r.), i benzo(a)piren. Ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu przypisano strefę do klasy D2. Dla pozostałych substancji strefę zaliczono do klasy A, oznaczającej poziom stężenia nie przekraczający poziomów dopuszczalnych i docelowych. Biorąc pod uwagę ochronę roślin strefę mazowiecką zaliczono do klasy D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu oraz do klasy A oznaczającej brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki oraz poziomu docelowego ozonu.

W ramach omawianej oceny GIOŚ wyznaczył również obszary przekroczeń wartości normatywnych na terenie stref województwa mazowieckiego. Wśród tych obszarów znalazła się gmina Raszyn – przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu), poziomu celu długoterminowego ozonu oraz tylko w 2018 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM2,5.

Wyniki analiz i oszacowań wskazują, że w województwie mazowieckim podstawową przyczyną przekroczeń pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu jest emisja powierzchniowa (emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym). Duży jest napływ zanieczyszczeń spoza województwa. Znaczący udział ma także emisja liniowa (emisja związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw). Analiza stężeń zanieczyszczeń monitorowanych wskazuje na ścisłą zależność stężeń zanieczyszczeń od warunków meteorologicznych. Ciepły okres jesienno-zimowy w 2019 r., w przeciwieństwie do 2018 r., spowodował niższą emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na niższe poziomy immisji tych zanieczyszczeń. Jednocześnie, efekty zaczynają przynosić działania na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Skumulowany efekt ww. elementów przyczynił się do znaczącej redukcji stężeń zanieczyszczeń powietrza na wielu obszarach województwa.

Na terenie gminy pracuje także sieć 6 czujników jakości powietrza zainstalowanych na placówkach edukacyjnych, których wyniki dostępne są na bieżąco na stronie internetowej Gminy.

5.2. Zagrożenia hałasem

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Hałas jest uznawany za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku ludzi. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on między innymi zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany działalnością człowieka można podzielić na komunikacyjny i przemysłowy (instalacyjny). Czynniki wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Źródłami hałasu przemysłowego są dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także wyposażenie zakładów przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych oraz procesy technologiczne w nich zachodzące.

Monitoring hałasu drogowego GDDKiA⁶

GIOŚ w analizowanym okresie nie prowadził pomiarów hałasu drogowego na terenie gminy Raszyn. Pomiar hałasu komunikacyjnego prowadzi także GDDKiA, opracowując mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Ostatnie opublikowane opracowanie sporządzono w 2017 r. na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi. Obszar objęty analizą akustyczną obejmował bufor 2 x 800 m położony po obu stronach dróg.

Tabela 10. Zestawienie odcinków dróg poddanych analizie hałasu komunikacyjnego obejmujących teren gminy Raszyn

Numer drogi	Nazwa odcinka	Kilometraż		Długość
		Od	Do	
7	Magdalenka – Tarczyn	388+700	402+562	13,952
S2	Węzeł Art. Jerozolimskie /719/ - Węzeł Opacz	459+179	461+335	2,156
S2	Węzeł Opacz – Węzeł Art. Krakowska /7.8/	461+335	462+983	1,648
S2	Węzeł Art. Krakowska /DW7/ - Węzeł Warszawa Lotnisko /S79/	462+983	468+167	5,184

⁶ Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie województwo mazowieckie (część nr 1) – część opisowa, GDDKiA, Hydrogeotechnika Sp. z o.o., Kielce 2018.

Numer drogi	Nazwa odcinka	Kilometraż		Długość
		Od	Do	
S8	Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	6+141	9+953	3,812
S8	Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	0+000	6+141	6,141
7	Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	0+000	2+685	2,685
Procentowy udział poszczególnych rodzajów terenów w zasięgu obszarów analizy [%]				
Drogi		4,59		
Lasy		16,47		
Wody		0,85		
Tereny zwartej zabudowy z infrastrukturą		12,43		
Tereny zabudowy rozproszonej z infrastrukturą		65,65		

źródło: GDDKiA

Do określenia hałasu stosuje się następujące wskaźniki:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).

Dopuszczalny poziom dźwięku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynosi 64 dB, a dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 68 dB dla wskaźnika L_{DWN} , natomiast dla wskaźnika L_N 59 dB dla obu rodzajów terenu.

Tabela 11. Zestawienie liczby lokali i osób ekspozowanych na hałas przez poszczególne odcinki dróg krajowych na terenie gminy Raszyn, dla wskaźnika L_{DWN}

Nazwa odcinka	Liczba lokali mieszkalnych ekspozowanych na hałas w przedziałach stref immisji dla wskaźnika L_{DWN}				
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Magdalenka – Tarczyn	12	3	2	0	0
Węzeł Art. Jerozolimskie /719/ - Węzeł Opacz	305	123	20	1	0
Węzeł Art. Krakowska /DW7/ - Węzeł Warszawa Lotnisko /S79/	111	24	0	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	260	184	78	18	0
Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	120	97	27	2	0
Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	55	42	16	1	0
Nazwa odcinka	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref immisji dla wskaźnika L_{DWN}				

	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Magdalenka – Tarczyn	35	8	7	0	0
Węzeł Art. Jerozolimskie /719/ - Węzeł Opacz	902	366	60	3	0
Węzeł Art. Krakowska /DW7/ - Węzeł Warszawa Lotnisko /S79/	333	72	0	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	780	549	235	54	0
Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	359	288	81	6	0
Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	165	125	49	3	0

źródło: GDDKiA

Tabela 12. Zestawienie liczby lokali i osób ekspozowanych na hałas przez poszczególne odcinki dróg krajowych na terenie gminy Raszyn, dla wskaźnika L_N

Nazwa odcinka	Liczba lokali mieszkalnych ekspozowanych na hałas w przedziałach stref immisji dla wskaźnika L_N				
	50-55 dB	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	>70 dB
Magdalenka – Tarczyn	8	2	2	0	0
Węzeł Art. Jerozolimskie /719/ - Węzeł Opacz	258	81	6	0	0
Węzeł Art. Krakowska /DW7/ - Węzeł Warszawa Lotnisko /S79/	61	12	0	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	278	128	56	8	0
Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	110	83	12	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	54	36	9	0	0
Nazwa odcinka	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref immisji dla wskaźnika L_N				
	50-55 dB	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	>70 dB
Magdalenka – Tarczyn	24	5	5	0	0
Węzeł Art. Jerozolimskie /719/ - Węzeł Opacz	767	243	18	0	0
Węzeł Art. Krakowska /DW7/ - Węzeł Warszawa Lotnisko /S79/	183	36	0	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	832	384	168	24	0
Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	329	248	36	0	0
Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	163	107	27	0	0

źródło: GDDKiA

Komunikacja drogowa, zwłaszcza wzdłuż szlaków komunikacyjnych, na których odbywa się intensywny ruch tranzytowy stanowi najbardziej uciążliwe źródło hałasu na terenie gminy Raszyn. Potwierdzają to powyższe dane, z których wynika, że część osób jest narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Hałas lotniczy

W aglomeracji warszawskiej dla lotniska im. F. Chopina, w związku z niemożnością dotrzymania standardów jakości środowiska (występują przekroczenia poziomów dopuszczalnych), został utworzony obszar ograniczonego użytkowania (Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 76/11 z dnia 20 czerwca 2011 r.). Na terenie gminy Raszyn obszar ten obejmuje powierzchnię 0,724 km² i 33 mieszkańców⁷. Przeprowadzone w 2018 r. przez zarządzającego lotniskiem pomiary w 10 punktach (6 w Warszawie, 2 w Piasecznie, po 1 w miejscowościach Zamienie i Piastów) nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych⁸.

Generalny Pomiar Ruchu⁹

Generalne Pomiary Ruchu są w Polsce podstawowym źródłem informacji o ruchu drogowym. Głównym celem jest uzyskanie, na podstawie przeprowadzonych pomiarów bezpośrednich, podstawowych parametrów i charakterystyk ruchu dla wszystkich odcinków sieci dróg krajowych administrowanych przez GDDKiA oraz, dla porównania, dróg wojewódzkich. Wykonywane są co 5 lat. Ostatni pomiar miał miejsce w 2015 r. i na drogach krajowych był prowadzony przy węzłach drogowych obejmujących gminę Raszyn, natomiast na drogach wojewódzkich w miejscowości Sękocin Las.

Tabela 13. Średni dobowy ruch roczny na drogach przebiegających przez gminę Raszyn

Odcinek	Węzeł Opacz – Węzeł al. Krakowska (7,8)	Węzeł al. Krakowska – Węzeł Warszawa Lotnisko (S79)	Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	Nadarzyn – Sękocin Las
Numer drogi	S2	S2	S8	S8	DK 7	DW 721
Długość [km]	1,648	5,184	6,141	3,812	2,685	3,760
Miejscowość	Warszawa (al. Krakowska)	Warszawa (w. Lotnisko)	-	-	Warszawa	Sękocin Las
Średni dobowy ruch roczny poj. silnikowych [poj./dobę]	90 192	72 710	35 568	67 517	27 458	8 989
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych [poj./dobę]						
Motocykle	428	334	31	58	18	63
Sam. osobowe, mikrobusy	78 431	65 786	29 589	55 900	22 418	6 841
Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	6 681	4 061	2 710	5 456	2 569	755

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022.

⁸ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa mazowieckiego w roku 2018, GIOŚ, Warszawa, 2019.

⁹ Generalny Pomiar Ruchu w 2015 roku, GDDKiA, Warszawa 2016.

Odcinek	Węzeł Opacz – Węzeł al. Krakowska (7,8)	Węzeł al. Krakowska – Węzeł Warszawa Lotnisko (S79)	Węzeł Paszków – Węzeł Puchały	Węzeł Puchały – Węzeł Opacz	Węzeł Puchały – Węzeł Sękocin	Nadarzyn – Sękocin Las
Sam. ciężarowe bez przyczepy	1 649	1 087	820	1 857	709	449
Sam. ciężarowe z przyczepą	2 781	1 278	2 149	3 712	1 493	854
Autobusy	220	160	267	534	251	18
Ciągniki rolnicze	2	4	2	0	0	9

źródło: GDDKiA

5.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące (PEM) występuje w postaci naturalnej (źródłami są Ziemia, Słońce, zjawiska atmosferyczne) oraz sztucznej (związane z powszechnym wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz nowych technik radiowych). Pola elektromagnetyczne występują w otoczeniu wszystkich urządzeń elektrycznych.

Podstawowymi źródłami pól elektromagnetycznych są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- stacje radiolokacyjne,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia,
- urządzenia powszechnego użytku, art. kuchenki mikrofalowe, aparaty komórkowe.

Na terenie gminy Raszyn źródła promieniowania niejonizującego stanowią linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

Tabela 14. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Raszyn

L. p.	Adres stacji	Operator stacji
1.	Raszyn, ul. Szkolna 2 (komin kotłowni Szkoły Podstawowej)	Orange
		T-Mobile
2.	Raszyn, ul. Sportowa 1A (maszt Plusa na terenie OSP)	Aero 2
		Play
		Plus
3.	Raszyn, ul. Pruszkowska 52 (dach budynku usługowo-handlowego)	T-Mobile
		Orange
4.	Raszyn, ul. Zielona 42 (dach domu jednorodzinnego)	Play
5.	Nowe Grocholice, ul. Księżycowa – dz. nr 279/4 (rurowy maszt własny)	Play

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019

L. p.	Adres stacji	Operator stacji
6.	Rybie, ul. Polna 39 (kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła)	Play
7.	Rybie, ul. Przesmyk 22 (dach budynku)	Orange
		Plus
		T-Mobile
		Aero 2
8.	Dawidy 93 (maszt Plusa – teren HRS Dawidy)	Aero 2
		Plus
9.	Dawidy 93 (komin na terenie HRS Dawidy)	T-Mobile
		Orange
		Play
10.	Janki, ul. Falencka 1 (wieża Orange)	T-Mobile
		Orange
11.	Janki, ul. Falencka 3 (maszt Plusa)	Aero 2
		Plus
12.	Janki, pl. Szwedzki 3 (maszt reklamowy Homepark Janki)	Play
		T-Mobile
		Orange
13.	Janki, pl. Szwedzki 1/3 (IKEA – Homeprak Janki)	T-Mobile
		Orange
		Play
14.	Janki, ul. Mszczonowska 3 (Centrum Janki)	Orange
		T-Mobile
		Plus
15.	Janki, ul. Mszczonowska – dz. nr 163/2 (strunobetonowy maszt T-Mobile)	Orange
		Play
		T-Mobile
16.	Janki, al. Krakowska 30 (dach – budynek biurowy)	Orange
		T-Mobile
17.	Sękocin Nowy, al. Krakowska 1 (dach – budynek biurowy)	Orange
		T-Mobile
18.	Sękocin Nowy, al. Krakowska – dz. nr 9/5 (maszt Plusa)	Aero 2
		Plus

L. p.	Adres stacji	Operator stacji
19.	Sękocin Nowy, al. Krakowska 42 (dach hali Blachotrapez)	Orange
20.	Sękocin Stary, al. Krakowska 112 (hala Centrum Produkcji Filmowej Sceno Kreacje)	Orange
21.	Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3 (maszt własny Plusa)	Plus
		Aero 2
22.	Podolszyn Nowy – dz. nr 87 (maszt własny)	Play

źródło: beta.btsearch.pl

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego

GIOŚ prowadzi w ramach jednego z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku w 135 punktach w trzyletnich cyklach pomiarowych, po 45 punktów dla każdego roku. W każdym z tych 45 punktów pomiary wykonuje się raz w roku kalendarzowym. Pomiarami objęto tereny miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pozostałe miasta i tereny wiejskie, ustalając na każdym z wymienionych obszarów badawczych po 15 punktów pomiarowych, zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności.

Na obszarze analizowanej gminy nie są zlokalizowane punkty pomiarowe. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości natężenia pola elektromagnetycznego na terenach wiejskich wyniosła w 2018 r. 0,26 V/m, a w 2019 r. 0,17 V/m¹⁰.

Przeprowadzone badania wykazały, że w żadnym punkcie kontrolno-pomiarowym w województwie nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych promieniowania elektromagnetycznego wynoszących 7 V/m, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003, poz. 1883).

5.4. Gospodarowanie wodami

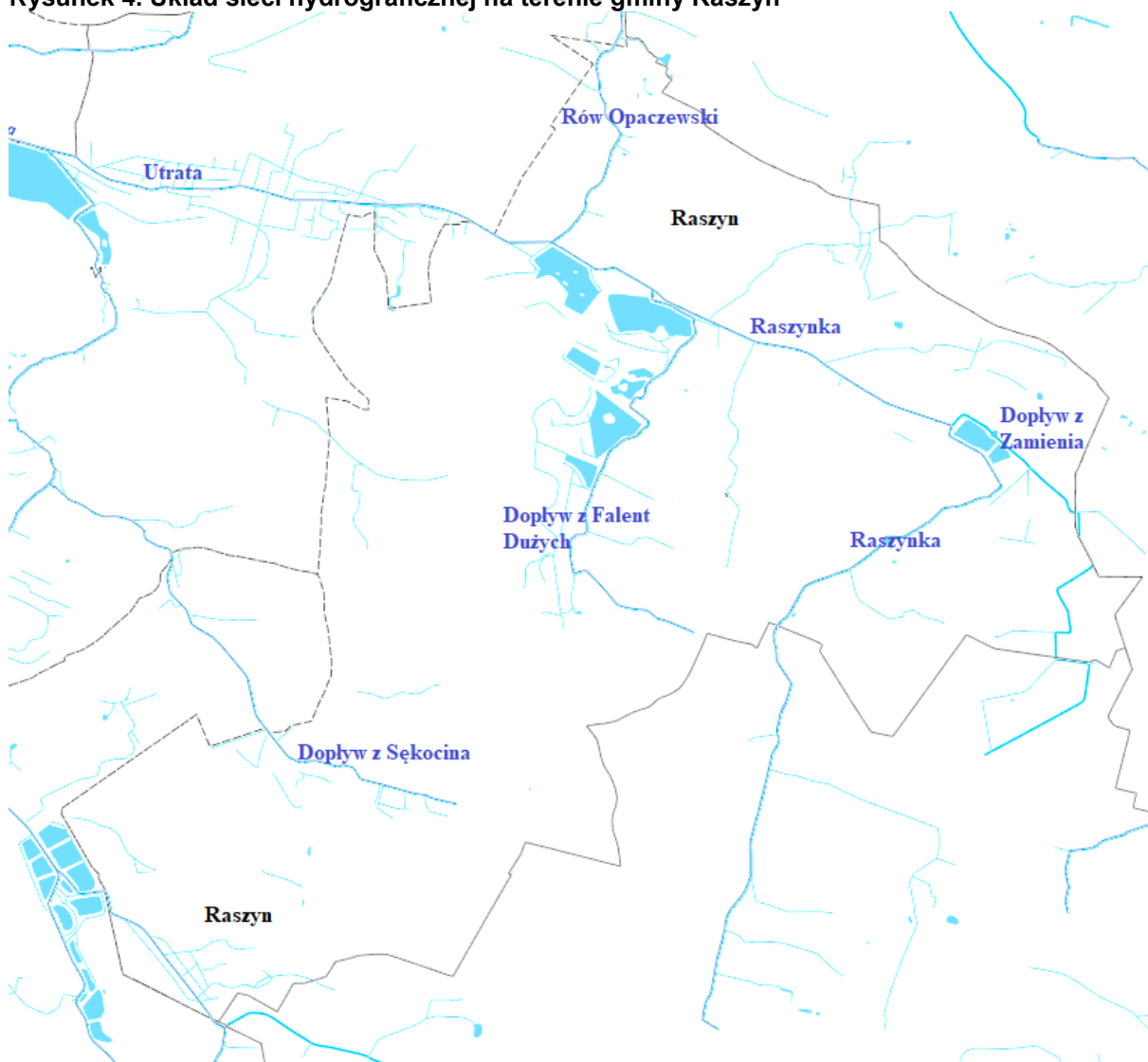
5.4.1. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym gmina Raszyn należy do zlewni rzeki Bzury. Głównym ciekim wodnym jest rzeka Raszynka, do której uchodzą rowy oraz strumienie. Raszynka natomiast stanowi dopływ rzeki Utraty i jest rzeką uregulowaną. Jej długość na terenie Gminy to 8,72 km. Przebiega ona przez: Raszyn, Łady, Podolszyn Nowy i Jaworową. Sieć hydrologiczną gminy stanowią również cieki o przebiegu sztucznym, wynikającym z zabiegów melioracyjnych. System uzupełniają sztuczne zbiorniki wodne w dawnych wyrobiskach poeksploatacyjnych w Wypędach, małe jeziora w obniżeniach bezodpływowych oraz dolinach rzecznych, zespół stawów hodowlanych w Falentach, które są największymi

¹⁰ Wyniki pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2018, 2019, GIOŚ, Warszawa 2019, 2020.

sztucznymi zbiornikami w rejonie oraz malowniczy zespół stawów hodowlanych w Dawidach Bankowych¹¹.

Rysunek 4. Układ sieci hydrograficznej na terenie gminy Raszyn

źródło: : wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW

Obszar gminy Raszyn położony jest w zlewni dwóch rzecznych JCWP: Utrata od źródeł do Żbikówki ze Żbikówką (kod RW200017272834) i Wilanówka (kod RW20002625929).

Stan wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310) przy czym zgodnie z ust. 3 i 5 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan / potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako „dobry”, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan / potencjał ekologiczny sklasyfikowany jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie. W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych w ostatnich latach monitoringowi i obejmujących teren analizowanej gminy¹².

Tabela 15. Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren gminy Raszyn

Wskaźnik	Wynik	
	Utrata od źródeł do Żbikówki ze Żbikówką	Wilanówka
Nazwa JCWP	Utrata – Pruszków, park	Wilanówka – Warszawa, ul. Tuzinowa
Status JCWP	NAT (naturalna)	SZCW (silnie zmieniona część wód)
Rok ostatnich badań	2017	2018
Klasa elementów biologicznych*	2	4
Klasa elementów hydromorfologicznych*	>1	1
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1.-3.5.)*	>2	>2
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne*	-	2
Stan/potencjał ekologiczny*	3	4
Stan chemiczny	-	poniżej dobrego
Ocena stanu ogólnego	zły stan wód	zły stan wód

źródło: GIOŚ

- * 1 – stan bardzo dobry/potencjał maksymalny,
 2 – stan/potencjał dobry,
 3 – stan/potencjał umiarkowany,
 4 – stan/potencjał słaby,
 5 – stan/potencjał zły.

¹² Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ, Warszawa 2020.

Z powyższego zestawienia wynika, że stan wód powierzchniowych obejmujących teren raportowanej jednostki samorządowej jest zły.

5.4.2. Wody podziemne

Obszary występowania zasobów wód podziemnych o najwyższej wartości użytkowej powinny podlegać szczególnej ochronie, zwłaszcza na terenach pozbawionych osadów izolujących warstwę wodonośną od powierzchni terenu. Z tego względu wydzielono tzw. GZWP, o zasobach znaczących w skali kraju, wymagające ochrony prawnej. Cały obszar gminy Raszyn leży w zasięgu GZWP nr 2151 Subniecka Warszawska (część centralna). Został on wyłączony z listy zbiorników przewidzianych do udokumentowania ze względu na realizację w latach 2008-2016 prac dokumentacyjnych planowanych bez wykonywania prac wiertniczych i pompowań badawczych. Udokumentowanie tego zbiornika, zarówno ze względu na jego wielkość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, wymaga szerokiego zakresu prac badawczych i powinno być zrealizowane jako oddzielne zadanie, które należy wykonać w przyszłości¹³.

Gmina Raszyn w całości znajduje się również w obrębie JCWPD nr 65. Składa się ona z dwóch pięter wodonośnych: czwartorzędowego i paleogeńsko-neogeńskiego na litologię których składają się piaski i piaski z domieszką żwirów¹⁴.

Stan wód podziemnych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje PIG-PIB przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje WIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

JCWPD nr 65 była badana w 2019 r. Na terenie powiatu pruszkowskiego były zlokalizowane 4 punkty pomiarowe w miejscowości Brwinów, gdzie wykazano wody dobrej jakości (II klasa) oraz 1 w Pruszkowie – wyniki badań wskazały wody zadowalającej jakości (III klasa)¹⁵.

---

¹³ Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017.

¹⁴ Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych (172) podział obowiązujący w latach 2016-2021, PIG-PIB, Warszawa.

¹⁵ Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku, GIOŚ, Warszawa 2020.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Charakterystykę parametrów gospodarki wodno-ściekowej przedstawiono w poniższej tabeli zestawiając rok 2017 (koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego) z latami 2018-2019.

Tabela 16. Charakterystyka gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Raszyn

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2017	2018	2019
1.	Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej	km	135,3	137,2	138,6
2.	Przyłącza rozdzielczej sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 580	5 340	5 352
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej.	os.	16 802	16 697	16 815
4.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	77,7	76,9	77,0
5.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	850,8	902,1	875,4
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	39,5	41,7	40,2
7.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	143,5	160,9	161,9
8.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 949	5 278	5 310
9.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	998,5	898,1	775,7
10.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	15 354	15 733	15 864
11.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	71,0	72,5	72,6
12.	Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	154	165	122
13.	Ścieki przemysłowe odprowadzone ogółem	dam ³	181	206	181
14.	Osady z komunalnych oczyszczalni ścieków	t	745	711	882
15.	Ludność korzystająca z oczyszczalni	os.	20 637	21 299	21 499
16.	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	os.	38 597	38 597	38 597
17.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	2 851	2 851	523
18.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	0	10	17

źródło: GUS

5.6. Zasoby geologiczne

8 złóż kopalin udokumentowanych na terenie gminy Raszyn to kruszywa naturalne. Dzieli się one na dwie podstawowe grupy: kruszywa drobne – piaszczyste oraz grube, obejmujące żwiry i pospółki (kruszywa piaszczysto-żwirowe) Wiek złóż jest szacowany na czwartorzęd. Istotny wpływ na jakość kopalin ma genetyczny typ złóż. W złożach czwartorzędowych występujących w Polsce północnej i centralnej najważniejsze są złoża o genezie lodowcowej, wolnolodowcowej oraz rzecznej. Kruszywa te są wykorzystywane w budownictwie mieszkalnym oraz drogownictwie¹⁶. Z dniem 31.12.2017 r. skreślono z bilansu złoża Janki-Sokołów VII.

Tabela 17. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Raszyn (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. t]	Wydobycie [tys. t]
Janki-Sokołów	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	75,61	23 720	-
Janki-Sokołów 1	złożo rozpoznane szczegółowo	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	2,19	280	-
Janki-Sokołów I	złożo eksploatowane okresowo	złoża piasków budowlanych	1,25	11	-
Janki-Sokołów II	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	1,85	664	-
Janki-Sokołów III	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	2,38	166	-
Janki-Sokołów IV	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	1,93	447	-
Janki-Sokołów VI	złożo rozpoznane szczegółowo piaski	złoża piasków budowlanych	1,56	620	-
Laszczki I	złożo rozpoznane szczegółowo	złoża piasków poza piaskami szklarskimi	0,99	56	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na dzień 31 XII 2019 r.), geoportal MIDAS PIG

¹⁶ Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., PIG-PIB, Warszawa 2020.

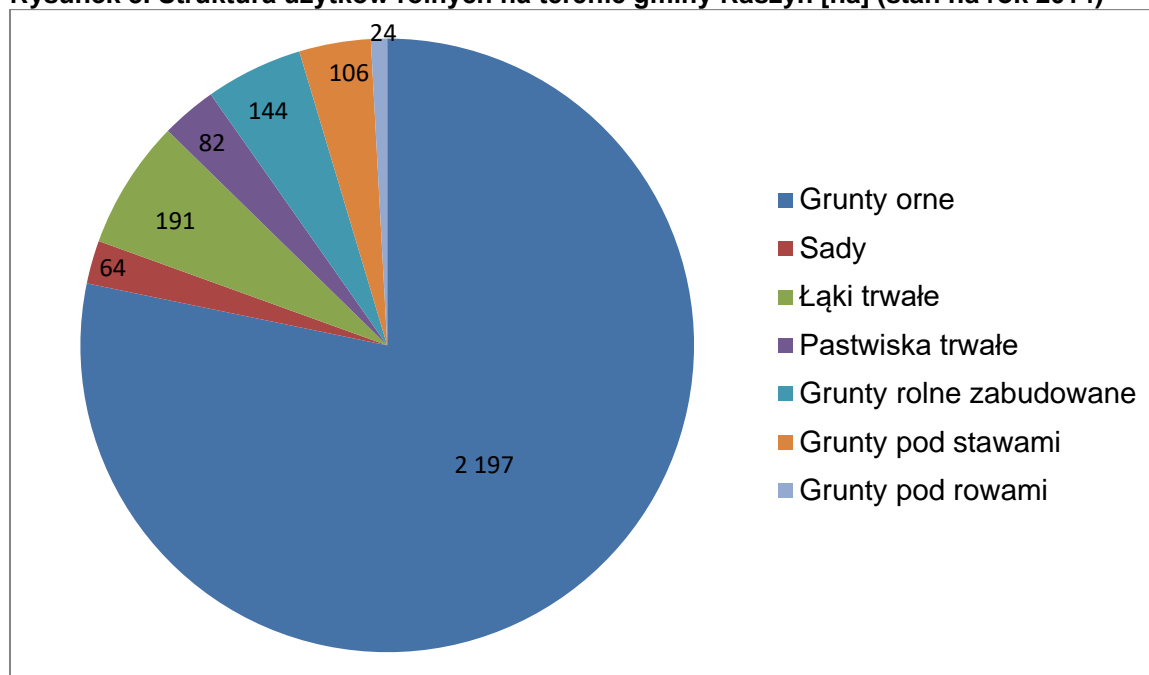
5.7. Gleby

Rodzaje gleb występujące na terenie gminy Raszyn są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb: biellicowe i pseudobiellicowe, brunatne wyługowane i kwaśne, czarne ziemie zdegradowane i szare gleby, mułowo-torfowe, torfowo-mułowe, torfowe, murszowo-torfowe, murszowo-mineralne i murszowate oraz czarne ziemie.

Na terenie gminy Raszyn dominują gleby IV klasy bonitacyjnej (średnie) – 42,10%. Ponadto występują gleby III klasy (dobre) – 9,40% i V klasy (słabe) – 11,13%. Sporadycznie występują gleby VI klasy (najsłabsze) – 1,26% i II klasy (bardzo dobre) – 0,02%¹⁷.

Użytki rolne zajmują 2 808 ha powierzchni, co stanowi 63,94% całego obszaru gminy. Strukturę poszczególnych użytków rolnych prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 5. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Raszyn [ha] (stan na rok 2014)

źródło: GUS, opracowanie własne

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Infrastruktura gospodarowania odpadami komunalnymi

Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpady komunalne mogły być zagospodarowane jedynie w RIPOK lub instalacjach do zastępczej obsługi regionów. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2022 wyznaczył 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi: centralny, południowy, wschodni, zachodni, tworzony z województwami podlaskim, tworzony z województwem łódzkim. Za kryterium wydzielenia regionów obrano sąsiadujące położenie gmin liczących łącznie co najmniej 150 000 mieszkańców lub obszar jednej gminy liczącej co najmniej 500 000 mieszkańców. Gmina

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022.

Raszyn należała do regionu centralnego obejmującego 58 gmin z powiatów grodzkiego, legionowskiego, m. st. Warszawy, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, sochaczewskiego, warszawskiego zachodniego, wołomińskiego i żyrardowskiego, zamieszkiwanych przez 2 866 382 ludzi (stan na 2014 r.).

Na terenie regionu znajdowały się następujące RIPOK: 8 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP), 8 kompostowni odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji oraz 5 składowisk odpadów komunalnych.

Od 2019 r. obowiązywał Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, przyjęty Uchwałą nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r. Wyzaczył on 5 regionów. W porównaniu do poprzedniego Planu, kolejny połączył regiony centralny i zachodni w jeden o nazwie zachodni. Region obejmował 146 gmin z 23 powiatów i na koniec 2016 r. był zamieszkiwany przez 3 723 047 osób. Na terenie regionu znajdowały się następujące RIPOK: 10 instalacji MBP, 1 instalacja do termicznego przekształcania odpadów, 12 instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz 10 składowisk odpadów komunalnych¹⁸.

Obowiązująca od 6 września 2019 r. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2019 poz. 1579) zgodnie z art. 17 zniósła regionalizację w odpadach komunalnych. Zlikwidowano podział na regiony gospodarki komunalnej i powiązany z tym zakaz przetwarzania wybranych odpadów poza granicami regionów. RIPOK zostały zastąpione przez instalacje komunalne, a zastępcze zostały usunięte. Uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami zastąpiono tzw. listami instalacji komunalnych prowadzonymi przez marszałków województw. Zgodnie z nimi na terenie województwa mazowieckiego znajduje się 13 instalacji MBP, w tym 2 w powiecie pruszkowskim: w Pruszkowie i Nadarzynie oraz 16 instalacji do składowania odpadów, w tym w Pruszkowie¹⁹.

Ilość odpadów komunalnych²⁰

Za odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych odpowiadał Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. Liczba osób objętych systemem gospodarki odpadami, wg złożonych deklaracji w 2018 r. wynosiła 21 152, a w 2019 r. 21 352.

Ilość odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Raszyn w latach 2017 (rok bazowy)-2019 przedstawiono w tabeli.

---

¹⁸ Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2022, Zarząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2016. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, Zarząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2018.

¹⁹ Lista Marszałka Województwa Mazowieckiego prowadzona na podstawie art. 38b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797 z późn. zm.). Stan za 14 października 2020 r.

²⁰ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Raszyn za 2017, 2018, 2019 r. Raszyn 2018, 2019, 2020.

Tabela 18. Ilość odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Raszyn za lata 2017-2019

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2017	2018	2019
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	-	225,79	246,310
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	244,600	266,850
15 01 04	Opakowania z metali	-	17,990	7,540
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	477,748	-	-
ex. 15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	5,282	-	-
15 01 07	Opakowania ze szkła	307,890	351,470	408,560
15 01 10	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności — bardzo toksyczne i toksyczne)	1,050	1,210	0,820
16 01 03	Zużyte opony	11,540	5,550	7,050
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	88,680	14,200	6,960
17 02 02	Szkło	0,140	-	-
17 02 03	Tworzywa sztuczne	-	0,020	-
20 01 01	Papier i tektura	-	338,680	369,470
20 01 10	Odzież z włókien naturalnych	-	0,300	2,820
20 01 11	Tekstylnia z włókien naturalnych	3,300	3,300	0,630
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,390	0,710	0,340
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	4,200	5,06	6,255
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,220	1,450	1,725
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,120	0,180	0,150
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	4,940	7,170	5,676

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2017	2018	2019
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	4,130	8,710	8,822
20 01 38	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	-	-	63,810
20 01 39	Tworzywa sztuczne	-	131,710	143,690
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane selektywnie	352,700	-	-
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	449,180	479,550	484,550
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	5 438,700	5 400,480	5 399,600
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	194,640	260,380	255,330
	Razem	7 345,850	7 498,510	7 686,958

źródło: Urząd Gminy Raszyn

Zgodnie z wytycznymi ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gmina Raszyn udostępniła swoim mieszkańcom, w ramach opłaty ponoszonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych, dostęp do PSZOK. PSZOK obsługujący mieszkańców gminy Raszyn znajdował się przy ul. Stefana Bryły 6 w Pruszkowie. W 2018 r. dostarczono do niego 38,737 Mg odpadów, a w 2019 r. 84,994 Mg. Dla porównania w 2017 r. było to 23,155 Mg.

5.9. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Raszyn występują następujące formy ochrony przyrody²¹:

- Obszar chronionego krajobrazu,
- Rezerwat przyrody,
- Pomniki przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu „Warszawski”

Województwo: mazowieckie

Powiaty: nowodworski, otwocki, Warszawa, pruszkowski, grodziski, żyrardowski, piaseczyński, warszawski zachodni, sochaczewski, wołomiński, miński, legionowski, pułtuski

Gminy: Stare Babice, Raszyn, Sochaczew, Nieporęt, Sulejówek, Winnica, Wołomin, Wiązowna, Żabia Wola, Marki, Jabłonna, Michałowice, Pokrzywnica, Józefów, Góra Kalwaria, Serock, Grodzisk Mazowiecki, Łomianki, Radzymin, Prażmów, Pruszków, Ząbki, Nasielsk, Kobyłka, Karczew, Dąbrówka, Otwock, Kampinos, Brwinów, Jaktorów, Tarczyn, Dębe Wielkie, Radziejowice, Zakroczym, Konstancin-Jeziorna, Nowy Dwór Mazowiecki, Milanówek, Błonie, Leszno, Ożarów Mazowiecki, Nadarzyn, Celestynów, Halinów, Leoncin,

²¹ crfop.gdos.gov.pl/crfop

Pomiechówek, Piaseczno, Podkowa Leśna, Wieliszew, Czosnów, Zielonka, Brochów, Warszawa, Lesznowola, Klembów

Data wyznaczenia: 01.10.1997

Powierzchnia: 148 409,10 ha, w tym na terenie gminy Raszyn 1 253,13 ha

Akt prawny o ustanowieniu: Rozporządzenie Wojewody Warszawskiego z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego

Obowiązujący akt prawny: Uchwała Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. zmieniająca niektóre rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego dotyczące obszarów chronionego krajobrazu

Obszar powołano w celu powiązania terenów cennych pod względem przyrodniczym, w sieć obszarów chronionych. Stanowi on korytarz ekologiczny wokół aglomeracji warszawskiej.

Rezerwat przyrody „Stawy Raszynskie”

Województwo: mazowieckie

Powiat: pruszkowski

Gmina: Raszyn

Data uznania: 01.03.1978

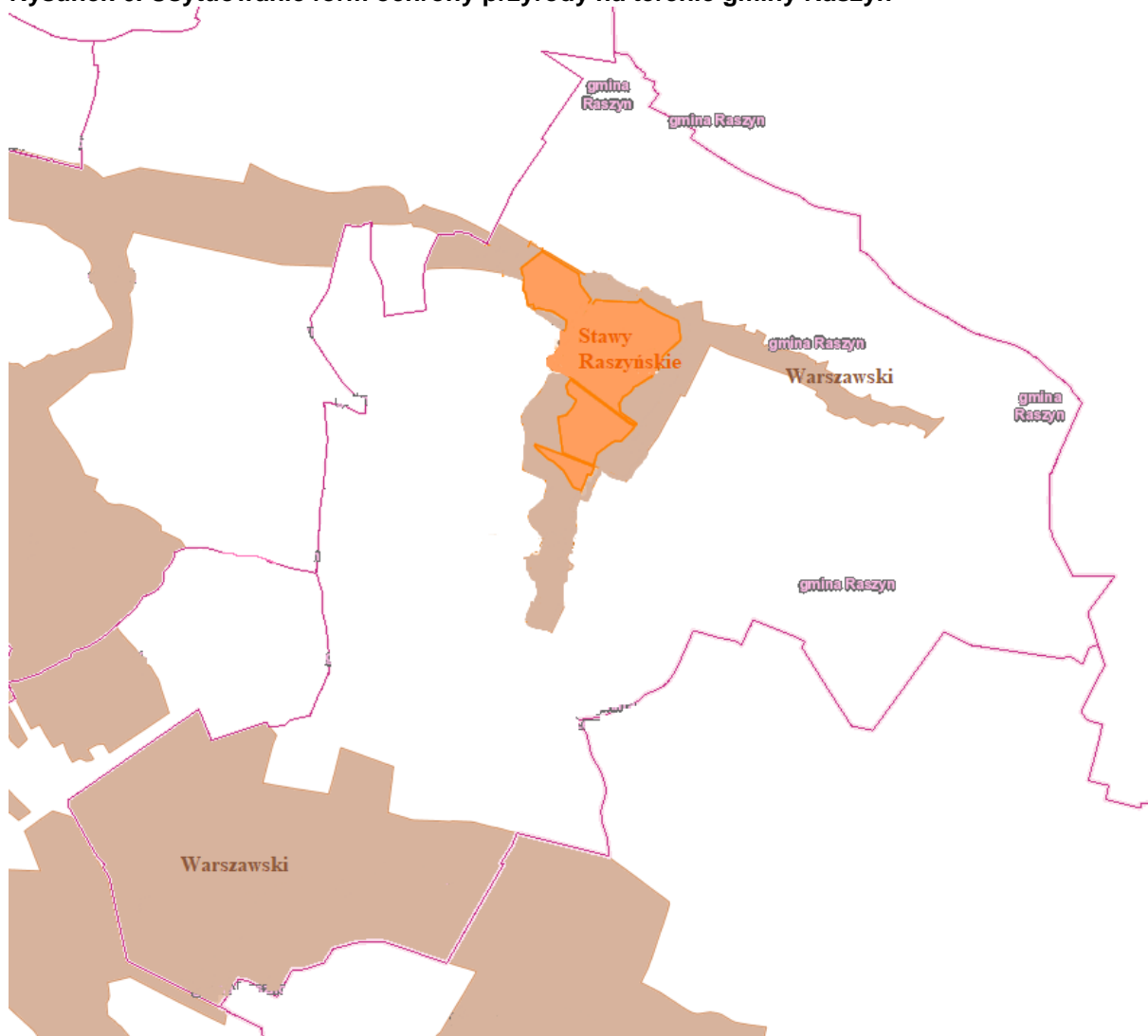
Powierzchnia: 155,13 ha

Akt prawny o ustanowieniu: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Obowiązujący akt prawny: Zarządzenie nr 23 z dnia 9 października 2018 roku w sprawie wyznaczenia szlaku na terenie rezerwatu przyrody Stawy Raszynskie

Celem ochrony rezerwatu faunistycznego jest zachowanie cennego biotopu lęgowego wielu rzadkich gatunków ptaków oraz żerowisk i miejsc odpoczynku ptaków przelotnych.

Rysunek 6. Usytuowanie form ochrony przyrody na terenie gminy Raszyn

źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Na terenie gminy Raszyn znajduje się także 7 pomników przyrody scharakteryzowanych poniżej.

Tabela 19. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Raszyn

Lp.	Data utworzenia	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji
1.	31.12.1979	Drzewo: Dąb szypułkowy	149	23	Zabytkowy park obok pałacu
2.	12.05.1978	Źródło	-	-	Twór przyrody – Zakład Doświadczalny Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach
3.	31.07.2009	Drzewo: Dąb szypułkowy	116	17	Cmentarz parafialny w Raszynie, przy grobach ks. Bolesława Sulińskiego i ks.

Lp.	Data utworzenia	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji
					Jana Grabowskiego
4.	31.07.2009	Aleja: 65 drzew Jesion wyniosły	od 44 do 105	od 16 do 25	Wzdłuż drogi do wsi Łady (na odc. Między strumieniem, a drogą dojazdową do siedziby Instytutu Melioracji i Zielonych w Falentach)
5.	20.05.1977	Drzewo: Klon pospolity (Klon zwyczajny)	127	22	W parku zabytkowym obok zabudowań gospodarczych
6.	31.07.2009	Drzewo: Wierzba biała	246	14	Na terenie zakładu, ok. 60 m od ścieżki dydaktycznej
7.	31.07.2009	Drzewo: Topola biała	127	26	Na gruncie rolnym użytkowanym przez zakład

źródło: GDOŚ

Zgodnie z danymi GUS powierzchnia lasów na koniec 2019 r. wynosiła 584,71 ha i zwiększyła się w porównaniu z 2017 r. o 3,71 ha. Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 13,3% i jest niższa od średniej krajowej wynoszącej 29,6%. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej wynosi 12,83 ha. Ich udział w powierzchni ogólnej gminy wynosi 0,3%

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219), mówiąc o:

- poważnej awarii rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Na obszarze województwa mazowieckiego występuje 17 zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz 47 zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii, żaden nie jest zlokalizowany na terenie gminy Raszyn.

5.11. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna oznacza koncepcję kształcenia i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Są to zatem wszelkie działania skierowane do społeczeństwa, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej i propagowanie zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego oraz upowszechnianie wiedzy o przyrodzie.

Placówki oświatowe realizowały szereg działań ukierunkowanych na promowanie wśród dzieci i młodzieży zachowań ekologicznych z zakresu ochrony powietrza i klimatu, właściwego postępowania z odpadami, ochrony walorów krajobrazu i przyrody, zdrowego i ekologicznego odżywiania.

➤ **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ładach Bajkowe Przedszkole (do 31.08.2019 r. Bajkowe Przedszkole w Dawidach)**

Teatrzyki w przedszkolu o tematyce ekologicznej

Ocalić las – dzieci zapoznały się ze sposobami dbania o las, który jest domem wielu zwierząt.

Na jesiennym liściu – bajka o dwóch skrzatach, które chcą zatrzymać odchodzące lato. Jeż, Miso i Żaba bezskutecznie próbują przekonać je, że jesień jest także piękną porą roku. Dopiero osobiste spotkanie z Panią Jesienią sprawia, że skrzaty uwierzą swoim przyjaciółom.

Przygody Technoludka – bajka opowiada o losach Technoludka, który nowinki technologiczne takie jak tablety, komórkę przekładał nad kontakty z ludźmi. Podczas całej przygody Technoludek poznał, że w życiu ważna jest przyjaźń. Tytułowy bohater przypomniał przedszkolakom, że zdobycze techniki są ważne, ale nigdy nie należy zapomnieć o drugim człowieku i kontakcie z nim.

Udział w ogólnopolskiej akcji Sprzątania świata – „Sprzątanie świata – Polska” to wspólna lekcja poszanowania środowiska. Jej celem jest promowanie czystości, edukacja odpadowa oraz inicjowanie działań, dzięki którym zmniejszy się negatywny wpływ człowieka na środowisko. Akcja integruje lokalne środowisko. Co roku, we wrześniu dzieci zaopatrzone w rękawice i worki sprzątają ogród przedszkolny oraz teren w pobliżu przedszkola.

Święto Ziemi – zorganizowane w kwietniu zajęcia dla wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkola. Celem zajęć było kształtowanie proekologicznych zachowań, zapoznanie dzieci z rodzajami odpadów i ich segregacją oraz zachęcanie do recyklingu i oszczędzania wody.

Dbam o siebie i środowisko – blok tematyczny realizowany w grupie 3- i 4-latków uczący jak dzieci mogą pomagać roślinom i zwierzętom.

Realizacja programu „Kubusiowi Przyjaciele Natury” – edycja 2018/19 – to jeden z największych ogólnopolskich programów edukacyjnych. Jego celem jest proekologiczna edukacja dzieci i zachęcanie je do ruchu już od najmłodszych lat. Dzieci podczas tych zajęć nauczyły się troszczyć o środowisko naturalne, poznały podstawowe zasady ekologii i dowiedziały się dlaczego warto jeść owoce i warzywa oraz poznały korzyści płynące z ruchu.

Realizacja w 2018 r. programu „Czyste Powietrze” – założeniem programu było wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach w których inne osoby pala przy nich papierosy, oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na dym tytoniowy. Celami programu było: uczenie dzieci szacunku do otaczającego świata, zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego, wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymu papierosowego, zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów, zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca w których mogą być narażane na dym. Po realizacji programu odbyło się spotkanie podsumowujące z przedstawicielami Sanepidu.

Udział w ekologicznej akcji „Oddaj zużyty telefon komórkowy” – celem akcji była promocja zachowań i postaw proekologicznych polegających na zbieraniu zużytych telefonów komórkowych bez baterii, które są następnie przekazywane do profesjonalnego recyklingu.

Przedszkolna lekcja przyrody pt. „Płazy” – prowadzący zajęcia w bardzo ciekawy sposób zapoznali dzieci z czynnościami żywymi oraz ochroną płazów żyjących w Polsce, a także na innych kontynentach. Dzieci mogły zobaczyć żywe okazy płazów bezogonowych np. ropuchę agę, rzekotkę drzewną, kumaka, oraz ogoniastych: traszkę, salamandrę tygrysią. Można było także posłuchać rechotania niektórych płazów.

Wycieczka do zoo – dzieci wzbogaciły własne wiadomości na temat dzikich zwierząt żyjących w różnych rejonach świata, utrwały nazwy zwierząt, zapoznaly się z warunkami życia zwierząt mieszkających w zoo.

Zajęcia z psami terapeutycznymi – dzieci, dzięki zajęciom edukacyjnym z udziałem psów poznały ich podstawowe potrzeby, zwyczaje oraz ograniczenia. Zajęcia te dostarczyły dzieciom ładunku emocjonalnego, satysfakcji obcowania z psami oraz przełamały swój lęk w stosunku do tych zwierząt.

W ramach realizacji podstawy programowej – obserwacje przyrodnicze – hodowla roślin w doniczkach i skrzynkach, doświadczenia i eksperymenty, m.in. „Krystalizacja”, „Wulkan”, „Czy śnieg jest czysty?”, „Skąd się bierze deszcz?”, „Gdzie jest powietrze?”, „Światło i cień”, „Zimowe bańki”, „Co zatrzymuje ciepło”, dyżury dzieci w kąci przyrody.

➤ **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ładach Szkoła Podstawowa**

- Podczas budowy szkoły projekt nowej zakładał oszczędzenie szkolnego arboretum. w miarę postępów budowy szkoły wycięto tylko niezbędne rośliny, a następnie dokonano nasadzeń dużej ilości nowych roślin.
- Udział w akcji „Sprzątanie świata” w 2018 r. i 2019 r. – miejscem przeprowadzenia akcji była Szkoła Podstawowa w Ładach i jej okolice. Przed przystąpieniem do akcji koordynatorzy dokonali przydziałów rękawic i worków do poszczególnych klas. Zostały rozwieszony plakaty informacyjne. Koordynatorzy wręczyli każdemu wychowawcy ulotkę informacyjną dotyczącą segregacji śmieci – „Jak poprawnie segregować odpady”
- Festyn rodzinny w 2019 r. – w czasie festynu rozdawano krzewy w zamian za baterie.

- Wycieczki dla uczniów do gospodarstw ekologicznych – m.in. do gospodarstwa ekologicznego „Natura wzywa”, gdzie uczniowie przygotowywali dżemy z ekologicznych jabłek; do gospodarstwa ekologicznego „Zakątek Gongolina”, gdzie uczniowie karmili i poili zwierzęta oraz degustowali mleko kozie.
- Odbywała się degustacja soków i koktajli ze świeżo wyciskanych owoców i warzyw.
- Prowadzona jest na bieżąco segregacja odpadów (kosze na korytarzach szkolnych).
- Przed szkołą znajduje się pojemnik na elektrośmieci.
- Na korytarzach szkolnych eksponowane były gazetki z okazji „Dnia ziemi” i „Dnia wody”.
- Uczniowie klas I-V brali udział w programach „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”.
- Uczniowie klas I-III brali udział w programie „Nie pal przy mnie, proszę”.
- Uczniowie klas IV realizowali Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”.

➤ **Przedszkole w Falentach**

- Realizacja podstawy programowej w każdej grupie wg Programu wychowania przedszkolnego „Od przedszkolaka do pierwszaka” wybranymi tematami kompleksowymi: „Dbam o środowisko”, „Bakterie, wirusy”, „Jesienny kącik przyrody”, „Eksperymenty ze śniegiem i lodem”, „Cztery pory roku w gospodarstwie”, „Segregujemy odpady”, „Wiem jak chronić moją planetę”, „Kropla wody, tęcza po deszczu, burza”, „Dbamy o środowisko” i inne.
- Zajęcia terenowe w różnych porach roku – obserwacja wyglądu drzew, ptaków owadów.
- Wycieczki i spacerowanie do ekosystemów (staw, łąka, park, pole).
- Prace hodowlane (bazylia w kąciku przyrody, kwiaty – krokusy, hiacynty – w ogrodzie przedszkolnym).
- Udział w akcjach na rzecz ochrony środowiska – „Sprzątanie świata”, „Nakrętki”, „Zużyte baterie” z udziałem rodziców.
- Festyn rodzinny „Mamo, Tato żyjmy zdrowo i kolorowo” – promowanie zdrowej żywności.
- Codzienne praktyczne działania – segregacja śmieci w przedszkolu oraz w domu, korzystanie z ekologicznych opakowań.
- Wystawa prac plastycznych z materiałów wtórnych, np. „Kosmiczne inspiracje”.
- Udział w konkursie plastycznym „Wielkanocne zwierzątko” (Warszawa) z materiałów wtórnych.
- Pokaz mody ekologicznej.
- Warsztaty z rodzicami „Wielkanocne inspiracje”.
- Udział w programie edukacyjnym „Mamo Tato wolę wodę” organizowanym przez Instytut Żywności i Żywienia, Instytut Matki i Dziecka i Żywiec Zdrój – promowanie postawy proekologicznej.
- Udział w Programie „Kubusiowi przyjaciele natury”.
- „Wychowanie przez pracę” – grabienie liści, zbieranie gałązek, kasztanów, sadzenie kwiatów (w ogrodzie przedszkolnym). Wykorzystywanie własnoręcznie zdobytych darów do prac plastyczno-technicznych w przedszkolu i w domu z rodzicami.
- Pełnienie dyżurów w sali – dyżurny kącika przyrody.

➤ **Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 „Pod Topolą” w Raszynie**

Rok szkolny 2017/2018:

- W ramach rocznego planu pracy przedszkole realizowało zadanie „W dziką stronę”.
- Realizacja akcji „Nie ma śmieci są surowce” – sprzątanie świata.
- Zbiórka zużytych telefonów komórkowych „Zielona stopa Filantropa”.
- Rezerwat w IV porach roku – cykliczne wyjścia do rezerwatu zgodnie ze zmieniającymi się porami roku, obserwacje i prace plastyczne.
- Zbiórka makulatury.
- Dzień wody „Woda nas uwodzi”.
- Przez cały rok szkolny w dwóch grupach hodowane były patyczaki, o które dbały dzieci.
- W przedszkolu został zorganizowany festyn pt. „Pomidorowy zawrót głowy”.
- Na holu przedszkola została zorganizowana wystawa „Drzewa w IV porach roku” będąca pokłosiem cyklicznych obserwacji przyrody w rezerwacie.

Rok szkolny 2018-2019:

- Dzień pustej Sali – zajęcia na świeżym powietrzu lub w altanie podczas niesprzyjającej aury.
- Kąciki przyrodnicze w każdej sali.
- „Sprzątanie świata” – udział w 25 jubileuszowej Akcji: „Akcja- Segregacja! 2 x więcej, 2 x czystiej” w terminie 21-23 września.
- W każdej grupie we wrześniu został zrealizowany temat tygodniowy: „Dobre rady na odpady” – dzieci zapoznały się z zasadami segregacji śmieci; wprowadzenie segregacji w salach.
- Topola wolna od plastiku – kubeczki plastikowe zastąpione bidonami.

➤ **Przedszkole nr 3 w Raszynie**

- Piknik Rodzinny w 2018 r. i 2019 r. – zbiórka elektrośmieci, Akcja – zielona wymiana – roślinka za elektrośmieci.
- „Szafa pełna skarbów”.
- Akcja korek – zbieramy dla Gabrysi.
- Zbiórka baterii.
- Akcja „Sprzątanie świata” w 2018 r. i 2019 r.
- „Kubusiowi Przyjaciele Natury” – Ogólnopolski projekt edukacyjny.
- Dzieciaki sadzeniaki w Leroy Merlin Warsztaty sadzenia roślin.
- Zajęcia edukacyjne dla wszystkich grup – Dzień drzewa (10 października 2018r. i 2019 r.), Dzień wody (22 marca 2018 r. i 2019 r.), Dzień Ziemi (23.04.2019 r.).
- Co to jest las? – październik 2019 r.
- Idzie jesień przez las i park – wrzesień 2018 r.
- Moje zdrowie i bezpieczeństwo – listopad 2018 r. – o uprawach ekologicznych.
- Zwierzęta naszych pól i lasów – marzec 2019 r. – o zagrożeniach dla przyrody wynikających z wypalania traw.
- Dbamy o przyrodę – kwiecień 2019 r. – segregacja śmieci, zagrożenia dla środowiska przyrodniczego spowodowane działalnością człowieka.
- To ja – dbamy o swoją przyrodę.
- Idzie jesień przez park – stworzenie kącika przyrodniczego, wycieczka do parku.

- Idzie jesień przez ogród i sad – rozmowy o uprawie.
- Jestem przyjacielem leśnych zwierząt.
- Wiosna – sadzenie roślin.

➤ **Przedszkole w Sękocinie**

- Kształtowanie nawyku ochrony przyrody poprzez selektywną zbiórkę odpadów.
- Rozbudzanie nawyku szanowania zieleni i utrzymania porządku w otoczeniu.
- Poszerzenie wiedzy z zakresu dbania o środowisko.
- Umożliwienie dzieciom kontaktu z osobami, instytucjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. np. Liga Ochrony Przyrody.
- Uczestniczenie w akcjach „Sprzątanie świata”.
- Prowadzenie samodzielnych działań badawczych przez dzieci, w celu poznania zagadnień dotyczących ekologii.
- Udział w akcji edukacyjnej „Stop wypalaniem traw”.
- Udział w akcji „Zbieramy korki od butelki”.
- Prowadzenie ogródka przedszkolnego kwiatowo-warzywnego.
- Realizacja programu „Przedszkolak zdrowy i bezpieczny” (zdrowy styl życia, piramida żywienia, organizacja Dnia koloru czerwonego, zielonego itp.).
- Hodowla roślin doniczkowych – kąciki przyrody.

➤ **Szkoła Podstawowa w Raszynie**

Roczne Plany Działań Ekologicznych Szkoły – zrealizowano Plany zatwierdzone przez Radę Pedagogiczną na początku każdego roku szkolnego. Celami przedsięwzięć były: kształtowanie i podnoszenie świadomości i kultury ekologicznej wszystkich podmiotów szkoły, promowanie działań chroniących środowisko naturalne oraz uświadamianie oddziaływania środowiska na życie i zdrowie człowieka. Promowanie poszanowania energii, zdrowego odżywiania i realizacja zadań siedmiu kroków programu Ekoszkół, pozostającego pod Patronatem Honorowym Ministrów Edukacji Narodowej i Środowiska.

Certyfikat Zielona Flaga – szkoła spełnia kryteria międzynarodowego certyfikatu Zielona Flaga. Tak zdecydowała Kapituła programu Ekoszkół po zapoznaniu się z prezentacją dokumentującą działania ekologiczne szkoły za rok 2017/2018. Certyfikat obowiązuje na lata szkolne 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021. W szkolnej grupie ekologicznej działają przedstawiciele dyrekcji, pracowników szkoły, uczniów.

Ocena środowiskowa szkoły – na początku i pod koniec roku szkolnego uczniowie pod kierunkiem nauczyciela wykonują audyt ekologiczny szkoły. W szkole działa szkolna grupa ekologiczna. To ona ustala zadania na bieżący rok szkolny, zgodnie z programem siedmiu kroków Ekoszkół. W 2018 r. i 2019 r. zatwierdzono Kodeks Ekologiczny Ucznia. Jesienią uczennice i uczniowie z klas II-VIII podawali propozycje haseł do dekalogu. Zebrano ponad 900 haseł. Zatwierdzony dekalog był prezentowany na szkolnej tablicy ekologicznej i na stronie internetowej. Szkolna grupa ekologiczna dbała o rośliny na terenie szkoły, w budynku i na terenie przyszkolnym. Dokarmiano ptaki. Oddziały przedszkolne i klasy pierwszego etapu edukacyjnego zrealizowały program „Czyste powietrze wokół nas”. ekologii poświęconych zostało wiele zajęć wychowawczych. Edukacja ekologiczna prowadzona była na zajęciach pozalekcyjnych. w zajęciach koła ekologicznego uczestniczyli uczniowie z klas II i III. O edukację ekologiczną dba świetlica szkolna. Inicjowała konkursy, uczestniczyła

w festynach ekologicznych organizowanych przez Gminę Raszyn. Uczennice i uczniowie klas młodszych i starszych opiekowali się roślinami, sadzili nowe kwiaty, krzewy i drzewa.

Akcje szkolne – brano udział w akcjach „Sprzątanie Świata”, „Dzień ziemi”, „Godzina dla ziemi”. w działalność ekologiczną zaangażowana jest cała społeczność szkolna.

Pokojowa Ekoszkola – w gazecie szkolnej publikowane są m.in. wiadomości na temat ekologii.

Konkurs zbiórki surowców wtórnych – zbierano surowce wtórne. Szkoła jest laureatem Konkursu Zbiórki Makulatury, odbywającego się pod Patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego. W 2018 r. szkoła zajęła II miejsce z wynikiem ponad 57 ton zebranej makulatury.

Monitoring czystości powietrza – w szkole monitorowano czystość powietrza, codziennie w dni nauki szkolnej. W zależności od pogody uczniowie przyklejali „bużki” w kolorze zielonym (czyste powietrze), żółtym (umiarkowane zanieczyszczenie powietrza) lub czerwonym (wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza).

Wizyta w Polskim Komitecie do spraw UNESCO – wizyta miała miejsce w październiku 2018 r. Spotkano się z prof. Sławomirem Ratajskim i panią Małgorzatą Herbich, krajowym koordynatorem międzynarodowej sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO, do której należy szkoła. Rozmawiano na temat zrównoważonego rozwoju, działań na rzecz pokoju, ekologii.

Raszyńskie Forum Ekologiczne – tematami wiodącymi Forum, które odbyło się w czerwcu 2018 r były: I Międzynarodowy Dzień Światła, Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego, zdrowe odżywianie, zatwierdzenie Kodeksu Ekologicznego Szkoły. Tematami wiodącymi XI Forum, które odbyło się w czerwcu 2019 r były: Światowy Dzień Zdrowia, Światowy Dzień Ochrony Środowiska, Międzynarodowy Dzień Dziecka.

Inne zadania – promowanie transportu zrównoważonego i aktywności ruchowej, ochrona różnorodności biologicznej, praw zwierząt i przyrody nieożywionej; realizacja zajęć terenowych, ekologiczno-regionalnych w rezerwacie Stawy Raszyńskie; zazielenianie terenu przy szkole, warsztaty doskonalące wiedzę o lesie w Puszczy Kampinoskiej; pomoc zwierzętom przebywającym w schroniskach; akcja „Ciepło dla zwierząt”; zbiórka koców karmy dla zwierząt; promocja zdrowego odżywiania dzieci, młodzieży i dorosłych; akcje „Szkłanka mleka” i „Owoce i warzywa” dla uczniów pierwszego i drugiego etapu kształcenia; uczestnictwo uczniów w konkursach szkolnych, gminnych, ogólnopolskich.

6. Podsumowanie

Celem sporządzenia Raportu z Programu Ochrony Środowiska jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie zadań wraz z poniesionymi nakładami finansowym oraz aktualna ocena stanu środowiska. Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 wyznaczył 46 zadań. Podjęto się realizacji 38 z nich (stopień realizacji wynosi 82,60%). Program Ochrony Środowiska na lata 2019-2022 wyznaczył 37 zadań. W 2019 r. podjęto się realizacji 34 zadań (stopień realizacji wynosi 91,89%).

Największymi realizowanymi inwestycjami były działania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej. Stanowią one kontynuację polityki założonej we wcześniejszych latach, a w raportowanym okresie miała miejsce już piąta faza tego projektu, którego celem jest zwiększenie liczby ludności korzystającej z ulepszanego systemu oczyszczania ścieków komunalnych. Długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 18,4 km, przybyło 361 nowych przyłączy.

Kolejnymi zadaniami na które poniesiono największe nakłady finansowe były budowa ścieżek rowerowych oraz promocja transportu zbiorowego poprzez dofinansowanie linii autobusowych. Zakładają one rezygnację części osób z transportu samochodowego, spadek emisji szkodliwych substancji, a także ograniczenie poziomu hałasu. Rozbudowa ścieżek rowerowych wpłynie ponadto na poprawę wizerunku gminy oraz w dalszej perspektywie przyczyni się do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego w wymiarze lokalnym i regionalnym.

Mieszkańcy indywidualnie składali wnioski do WFOŚiGW w ramach programu „Czyste powietrze” na wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków i montaż OZE. Złożono 62 wnioski, z których pozytywnie rozpatrzono 43.

Oprócz zadań inwestycyjnych rozdysponowano także środki na bieżące utrzymanie czystości, pielęgnację zasobów przyrodniczych, wyposażenie jednostek OSP, prowadzenie systemu gospodarki odpadami. Część zadań ma charakter administracyjny i jest związana z planowaniem przestrzennym, kontrolą i monitoringiem stanu środowiska, podnoszeniem kwalifikacji pracowników Urzędu Gminy i członków OSP. Dużą wagę przywiązuje się do edukacji ekologicznej. Placówki oświatowe realizowały szereg działań promujących wśród dzieci i młodzieży zachowania ekologiczne z zakresu ochrony powietrza i klimatu, właściwego postępowania z odpadami, ochrony walorów krajobrazu i przyrody, zdrowego i ekologicznego odżywiania. Promowanie od najmłodszych lat prawidłowych postaw ekologicznych powinno przynieść w przyszłości wymierne korzyści.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy wskazuje na wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a tym samym zwiększa się ilość ludzi mająca dostęp do infrastruktury zapewniającej ochronę środowiska i poprawę komfortu życia. Pozytywną tendencją jest zmniejszająca się ilość odpadów zmieszanych przy ogólnym wzroście odebranych odpadów. Znacznie więcej (23,155 Mg w 2017 r. i 84,995 Mg w 2019

r.) odpadów jest oddawana indywidualnie przez mieszkańców do PSZOK. Nie występuje zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym, a wody podziemne wykazują stan dobry i zadowalający.

Gmina Raszyn została zaliczona do obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu), poziomu celu długoterminowego ozonu oraz tylko w 2018 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM2,5. Z drugiej strony, w 2019 r. zauważono znaczącą redukcję stężeń zanieczyszczeń powietrza na wielu obszarach województwa. Część osób, zamieszkujących wzdłuż dróg krajowych, jest narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Biorąc pod uwagę zawarte w opracowaniu informacje, wskazujące na liczne podejmowane działania oraz wynikające z nich pozytywne aspekty, realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2018-2019 ocenia się pozytywnie. Zaleca się kontynuowanie realizacji wyznaczonych celów, ponieważ nadal konieczne jest inwestowanie w działania z zakresu środowiska naturalnego służące jego dalszej ochronie i poprawie.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2019 r.)	8
Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Raszyn w latach 2010-2019	9
Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Raszyn	10
Tabela 4. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015-2018	11
Tabela 5. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022	35
Tabela 6. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2015-2018	52
Tabela 7. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2019-2022	52
Tabela 8. Wskaźniki monitoringu	54
Tabela 9. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza	58
Tabela 10. Zestawienie odcinków dróg poddanych analizie hałasu komunikacyjnego obejmujących teren gminy Raszyn	60
Tabela 11. Zestawienie liczby lokali i osób ekspozowanych na hałas przez poszczególne odcinki dróg krajowych na terenie gminy Raszyn, dla wskaźnika L_{DWN}	61
Tabela 12. Zestawienie liczby lokali i osób ekspozowanych na hałas przez poszczególne odcinki dróg krajowych na terenie gminy Raszyn, dla wskaźnika L_N	62
Tabela 13. Średni dobowy ruch roczny na drogach przebiegających przez gminę Raszyn	63
Tabela 14. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Raszyn	64
Tabela 15. Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren gminy Raszyn	68
Tabela 16. Charakterystyka gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Raszyn	70
Tabela 17. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Raszyn (stan na dzień 31.12.2019 r.)	71
Tabela 18. Ilość odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Raszyn za lata 2017-2019	74
Tabela 19. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Raszyn	77

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Raszyn na tle powiatu przuszkowskiego	6
Rysunek 2. Plan gminy Raszyn	7
Rysunek 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	9
Rysunek 4. Układ sieci hydrograficznej na terenie gminy Raszyn	67
Rysunek 5. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Raszyn [ha] (stan na rok 2014)	72
Rysunek 6. Usytuowanie form ochrony przyrody na terenie gminy Raszyn	77